

gemeente
Haarlemmermeer

Aan de leden van de raad

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

2013/2584

Programma sociaal domein
Alexander van Mazijk
023 5676286

Contactpersoon
Doorkiesnummer
Uw brief

Ons kenmerk 13.0054315
Bijlage(n) Plan van aanpak
Onderwerp Uitnodiging informatiebijeenkomst 31 januari 2013
programma sociaal domein

Verzenddatum

15 JAN. 2013

Dame, heer,

In onze brief van 11 oktober 2012 hebben wij toegezegd u voor het einde van 2012 onze visie op de transitie Jeugdhulp te doen toekomen. Op 20 december 2012 heeft u deze van ons ontvangen, samen met het plan van aanpak sociaal domein. Op 24 januari gaan we met u over de visie in gesprek in een raadsessie.

Met deze brief nodigen wij u graag uit voor een informatieve bijeenkomst om dieper in te gaan op het plan van aanpak (wordt separaat naar de raadsleden gestuurd). Aan de hand van het plan informeren de medewerkers van het programmateam u over de door ons gekozen aanpak, om te komen tot hervormingen in het sociaal domein. De bijeenkomst vindt plaats op 31 januari 2013, van 19.00 tot 21.00 uur. De focus in de bijeenkomst ligt op de sociaal domein brede thema's. In een aantal workshops gaat het programmateam met u in gesprek over de drie onderdelen die wij in het plan van aanpak onderscheiden: "het versterken van sociale netwerken", "toegang tot de ondersteuning" (met name Sociaal team) en "organisatie van de ondersteuning" (met name Sturing, regie en inkoop).

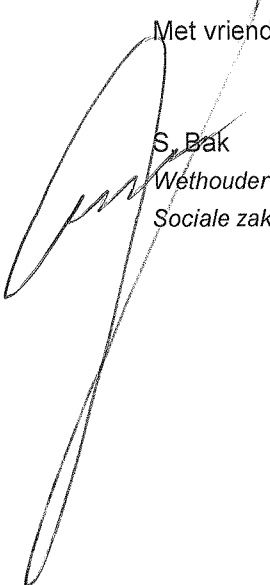
Het programma is als volgt:

19.00 uur	Opening en toelichting op plan van aanpak	Raadzaal
19.20 uur	Workshopronde 1	
	1: Versterken sociale netwerken	Plesmanzaal
	2: Toegang tot de ondersteuning	Dellaertzaal
	3: Organisatie van de ondersteuning	Boekelzaal
20.05 uur	Workshopronde 2 (zie ronde 1)	(zie ronde 1)
20.50 uur	Toelichting op vervolg en plenaire afsluiting	Raadzaal

U kunt aan twee workshops deelnemen. Wij stellen het op prijs als u uw voorkeur voor de beide workshoprondes per e-mail doorgeeft. Dat kunt u doen per e-mail: sociaaldomein@haarlemmermeer.nl.

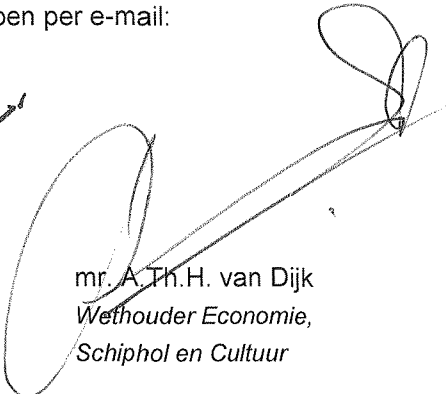
Met vriendelijke groet,

S. Bak
Wethouder Openbare ruimte,
Sociale zaken en Welzijn

J.C.W. Nederstigt
Wethouder Duurzaamheid,
Werk, Jeugd en Onderwijs

mr. A.Th.H. van Dijk
Wethouder Economie,
Schiphol en Cultuur

Programma Sociaal Domein

**Plan van aanpak
2013 - 2015**

Meer informatie:
sociaaldomein@haarlemmermeer.nl

Inleiding

In de afgelopen decennia zijn vele rapporten en onderzoeken verschenen over de rol van de gemeente als 'meest nabije overheid'. Het Rijk en de gemeenten zijn het met elkaar eens dat overheidstaken bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de inwoners worden uitgevoerd. Gemeenten zijn beter in staat om een integraal, samenhangend beleid te voeren, zodat de dienstverlening aan de inwoners verbeterd wordt. In de komende jaren wordt een aantal grote taken gedecentraliseerd: de volledige jeugdhulp, de begeleiding en verzorging uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) en de regelingen voor de zogenaamde onderkant van de arbeidsmarkt (de Participatiewet).

Met de uitbreiding van de taken binnen het sociaal domein, wordt vorm gegeven aan de rol van de gemeente als meest nabije overheid. Het betekent voor onze organisatie een grote uitdaging met ingrijpende gevolgen. De gemeente wordt verantwoordelijk voor vrijwel de gehele maatschappelijke ondersteuning. Dit raakt alle leefgebieden van onze inwoners: zorg, welzijn, schuldhulpverlening, werk, onderwijs, opvoedingsondersteuning en inkomensondersteuning. Om een beeld te krijgen van de omvang van de operatie: onze begroting voor het sociale domein groeit vanaf 2015 indicatief met ruim zestig miljoen euro. De overheveling van taken gaat bovendien gepaard met forse bezuinigingen. Wij staan voor de uitdaging om de verschillende taken in hun onderlinge samenhang te bezien en ze uit te voeren vanuit een ander, integraal perspectief op het sociale domein. Wij willen onze inwoners zelf centraal stellen en van daaruit onze dienstverlening 'ontschot' organiseren.

In april 2012 heeft het gemeentebestuur de nota Richting, proces en aanpak programma sociaal domein vastgesteld. Haarlemmermeer kiest voor een fundamentele hervorming van het sociaal domein als geheel. Om die ambitie waar te maken gaan transitie en transformatie hand in hand. Enerzijds hebben we een drietal wettelijke taken vorm te geven en moeten we onze organisatie en onze partners tijdig daarop voorbereiden. Tegelijkertijd moeten we de stappen zetten die leiden tot een maatschappelijke ondersteuning, die uitgaat van het perspectief van onze inwoners en ruimte geeft aan de professionals. Transformatie betekent een verandering in houding en gedrag van onze inwoners, onze partners en niet in de laatste plaats van onszelf. Deze twee deelopdrachten pakken we parallel op en onderweg zoeken we de dwarsverbanden. Daarbij is steeds het uitgangspunt dat we bij de zaken die we voor de korte termijn moeten regelen, de noodzakelijke transformatie op de lange termijn niet frustreren.

Dit plan van aanpak

Dit (verkorte) plan van aanpak is een nadere, organisatorische, uitwerking van de bestuurlijke visie op het sociaal domein. Om deze ingewikkelde opdracht te realiseren heeft onze gemeente een programmaorganisatie ingericht. Het programma is een opdracht voor de gehele organisatie, de coördinatie ligt bij de programmamanager en zijn programmateam. Centraal in het programma staan begrippen als ruimte, eigen kracht, ontschotten en nabijheid. Dit zijn volgens ons de bouwstenen van een andere, meer bij deze tijd passende inrichting van de maatschappelijke ondersteuning. In dit plan van aanpak lichten wij onze inspanningen voor de komende maanden en – waar mogelijk – jaren toe. Het is nadrukkelijk geen statisch document. De decentralisatie van taken en het pad naar de gewenste hervormingen kenmerken zich door een grote mate van dynamiek. Wij passen onze route en plannen daarom regelmatig aan.

Inhoud

Deel 1: Wat willen we bereiken?

Waar willen we naar toe?

Toetsstenen in het programma

Over wie hebben we het?

Welke taken komen erbij?

Deel 2: Wat gaan we daarvoor doen?

De programmaorganisatie sociaal domein

Transitieprojecten

Projecten gericht op het versterken van sociale netwerken

Projecten gericht op de toegang tot de ondersteuning

Projecten gericht op de organisatie van de ondersteuning

Overige projecten en activiteiten

Deel 3: Overige zaken

Bestuurlijke kalender 2013-2014

Risico's

Afkortingen en begrippen

Deel 1   **Wat willen we bereiken?**

Waar willen we naar toe?

In het voorjaar heeft het gemeentebestuur de doelstellingen en veranderboodschap van het programma vastgesteld.¹

De hoofddoelstelling van het programma is het realiseren van een kwalitatief goede maatschappelijke ondersteuning, die uitgaat van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van onze inwoners en ruimte geeft aan de professionals.

Onze ambitie voor hervorming van het sociaal domein is vorm gegeven vanuit de overtuiging dat de meeste mensen willen meedoen in de samenleving. Wij gaan uit van de eigen kracht van onze inwoners en willen dat zij zo veel mogelijk zelf regie houden. Daarin is niemand gelijk en daarom moet effectieve ondersteuning altijd maatwerk zijn. Het ondersteuningsaanbod wordt straks niet meer bepaald door de grenzen van de huidige domeinen, maar door te kijken naar wat nodig is om onze inwoners mee te laten doen. Daarmee wordt de ondersteuning meer integraal, efficiënter en dicht bij huis zodat wij maatwerk kunnen leveren dat aansluit bij de kracht van onze wijken en onze inwoners zelf. Voor een gemeente als Haarlemmermeer met haar diversiteit in de verschillende kernen is deze manier van werken extra relevant.

Wat betekent dat voor onze inwoners?

Het versterken van de verantwoordelijkheid en de regie van onze inwoners behoort tot de kern van de transformatie opgave. Daarom zal er vaker van onze inwoners gevraagd worden om binnen het eigen netwerk de ondersteuning te organiseren. Vanuit deze gedachte moeten initiatieven vanuit het maatschappelijk middenveld voldoende mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen. Waar inwoners professionele ondersteuning nodig hebben, komt er één aanspreekpunt voor het gehele huishouden.

Wat betekent dat voor de professionals?

Professionals krijgen meer ruimte, vertrouwen en mandaat bij het ondersteunen van onze inwoners en hoeven daarbij minder vaak schriftelijke verantwoording af te leggen. Wel wordt er van hen gevraagd hun cliënten te activeren en te ondersteunen bij het aanspreken van het eigen sociale netwerk. Dit vraagt om groot communicatief vermogen en om een wezenlijke verandering in de houding die zij innemen. Daarnaast wordt er verwacht dat zij binnen een breed professioneel netwerk werken – breder dan het eigen vakgebied – waarin zij tot samenhangende en efficiënte oplossingen komen.

---

¹ Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de nota *Richting, proces en aanpak programma sociaal domein, april 2012*

Wat betekent dat voor onze partners?

Maatschappelijke organisaties moeten handelen vanuit het perspectief van de inwoners. Zij leggen primair aan hen verantwoording af en bieden maximale ruimte en verantwoordelijkheid aan hun professionals. Dat betekent dat wij op onze beurt hen vertrouwen moeten geven. Het huidige financiële systeem heeft als effect dat een zorgvraag in stand wordt gehouden. Dat moet op de schop. In ons arbeidsmarktbeleid spelen ondernemers een actieve rol. Zij zijn in staat vacatures te bieden aan personen die niet volledig maar wel naar vermogen kunnen werken. Het is van belang dat zij de meerwaarde van maatschappelijk ondernemerschap erkennen en zich bewust zijn van de mogelijkheden die de gemeente biedt voor ondersteuning. Wij vragen aan onze ondernemers dat zij actief met ons en onze scholen communiceren over hun behoeften en dat zij geen vrijblijvende rol vervullen in ons arbeidsmarktbeleid.

Wat betekent dat voor ons?

Wij krijgen de kans om lokaal en regionaal maatwerk te bieden. Tegelijkertijd moeten we bezuinigen. Dat vraagt van ons de flexibiliteit en durf om tot nieuwe werkwijzen, spelregels en samenwerkingsvormen te komen. De wijze waarop we het sociale domein nu georganiseerd hebben is niet vanzelfsprekend het vertrekpunt, maar succesvolle voorzieningen en werkwijzen zijn het waard om te behouden. Meer vertrouwen in onze maatschappelijke organisaties, professionals en inwoners betekent minder verantwoording en controle. Ook van onze eigen medewerkers hebben wij andere verwachtingen: ambtenaren die in direct contact staan met onze inwoners moeten ruimte en vertrouwen krijgen om naast de inwoner te gaan staan. De gemeente moet het goede voorbeeld geven.

Vangnet

Wij realiseren ons dat de veranderingen vooral betrekking hebben op mensen in een kwetsbare positie. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren en zoeken daarbij de maximale ruimte in de wet. De overheid heeft de verantwoordelijkheid voor minimaal een basisniveau aan voorzieningen.

Onze veranderboodschap samengevat in enkele sleutelbegrippen:

VAN	NAAR
standaardoplossingen	maatwerk
indiceren	arrangeren
recht op een voorziening	eigen kracht en regie
aanbodgericht	vraaggericht
aanpak per leefgebied	integrale aanpak
individuele cliënten	huishoudens
verantwoording en rapportages	ruimte voor de professional
controle	vertrouwen
praten over inwoners	praten met inwoners
afhankelijkheid	zelfredzaamheid
regelingen centraal	inwoners centraal

Toetsstenen in het programma

We hebben de bestuurlijke vastgestelde programmadoelstellingen en veranderboodschap vertaald in een viertal zogenaamde toetsstenen. We gaan met onze inwoners en maatschappelijke partners in gesprek zodat er een gezamenlijk referentiekader ontstaat. Bij alle activiteiten die we in of aangrenzend aan het sociaal domein ondernemen, vragen wij ons af of ze direct of indirect bijdragen aan de toetsstenen. De toetsstenen geven houvast om kritisch te zijn naar onszelf en anderen.

<p>Toetssteen: Eigen kracht</p>	<p>Participatie, zelfstandigheid, eigen regie Zelf verantwoordelijkheid dragen Preventie en een zo kort mogelijke afhankelijkheid van de overheid Wegnemen prikkels die zorgvraag in stand houden Terugdringen bureaucratische last Basisniveau aan voorzieningen en een vangnet voor kwetsbare mensen</p>
<p>Toetssteen: Nabijheid</p>	<p>Ondersteuning dichterbij huis, wijk en vindplaatsen, ook via internet Maatwerk voor onze inwoners waar nodig Aandacht voor kenmerken van wijken en kernen Terugdringen bureaucratische last</p>
<p>Toetssteen: Ruimte voor de professional</p>	<p>Sturen op vertrouwen en verantwoordelijkheid Terugdringen bureaucratische last Aandacht voor sociale netwerk van inwoners Inwoners helpen aanspraak te doen op dat netwerk Niet over maar met inwoners in gesprek Aanspreken van het brede professioneel netwerk Groot communicatief vermogen van de professional Niet werken vanuit institutionele organisatiebelangen</p>
<p>Toetssteen: Ontschotting</p>	<p>Regelingen en domeinen zijn niet leidend Eén verantwoordelijke overheid en één budget Inwoner staat centraal: één huishouden, één plan, één aanspreekpunt Een integrale, generalistische manier van werken, zonder de benodigde expertise tekort te doen.</p>

Over wie hebben we het?

Inleiding

Het organiseren van zorg en ondersteuning vanuit de eerder geformuleerde toetsstenen van dit programma, gaat gepaard met een andere benadering van onze inwoners. Hierbij is de eigen kracht van mensen het uitgangspunt. Het versterken van de verantwoordelijkheid en de regie van onze inwoners behoort tot de kern van de transformatie opgave. Deze visie vraagt om een andere rol van zowel inwoners en professionals als die van de gemeente zelf. Er moet, met andere woorden, meer aandacht worden besteed aan de ondersteuning vanuit de zogenaamde nuldelijn². Die wordt gevormd door ieders eigen sociale netwerk en de betrokken begeleiders en professionals die een rol innemen in het alledaagse bestaan van onze inwoners. Juist hier kan door vroege signalering en het versterken van de eigen verantwoordelijkheid de complexiteit van de ondersteuning worden beperkt.

Het 80-15-5 model

In het sociaal domein wordt vaak naar inwoners gekeken op grond van de zogenaamde *80-15-5 verdeling*. Waar iemand zich bevindt in dit 80-15-5 model, is afhankelijk van de mate waarin een inwoner of gezin zelf zijn regie kan vormgeven aan de ene kant en de complexiteit van de ondersteuningsvraag aan de andere kant. De meeste mensen, ongeveer tachtig procent van de inwoners, is in staat om met behulp van het eigen netwerk zelf de benodigde ondersteuning te organiseren. Ongeveer vijftien procent van de bevolking wordt gerekend tot de groep kwetsbare inwoners, veelal met (beperkt) regieverlies en relatief complexe ondersteuningsvragen, bijvoorbeeld wanneer deze gerelateerd zijn aan meerdere levensdomeinen. Deze inwoners komen in beeld via een groot aantal toegangspoorten³. Tot slot is er een kleine groep zeer kwetsbare inwoners van ongeveer vijf procent, die te maken heeft met zeer complexe problematiek op meerdere levensdomeinen. Het gaat hierbij veelal om multiprobleem-gezinnen (MPG). Voor deze groep is een intensievere vorm van coördinatie en actieve ondersteuning in het gezin of huishouden nodig. Van deze laatste groep is voor een klein deel (circa één procent) de problematiek dermate ernstig dat via een rechterlijke beslissing de regie wordt overgenomen in belang van de veiligheid van kinderen, de eigen veiligheid of die van de omgeving.

---

² Met nuldelijn wordt verwezen naar het eigen sociale netwerk en de betrokken begeleiders en professionals die een rol innemen in het alledaagse bestaan van onze inwoners, zoals bijvoorbeeld de leraar op school of de wijkagent.

³ Zoals het Wmo-loket, het CJG+, het Loket werk en inkomen, Bureau Jeugdhulp, het Zorgnetwerk 12+, het Steunpunt huiselijk geweld, het Veiligheids-huis, gebiedsmanagers, woningcorporaties, zorgadviesteams, afzonderlijke organisaties enz.

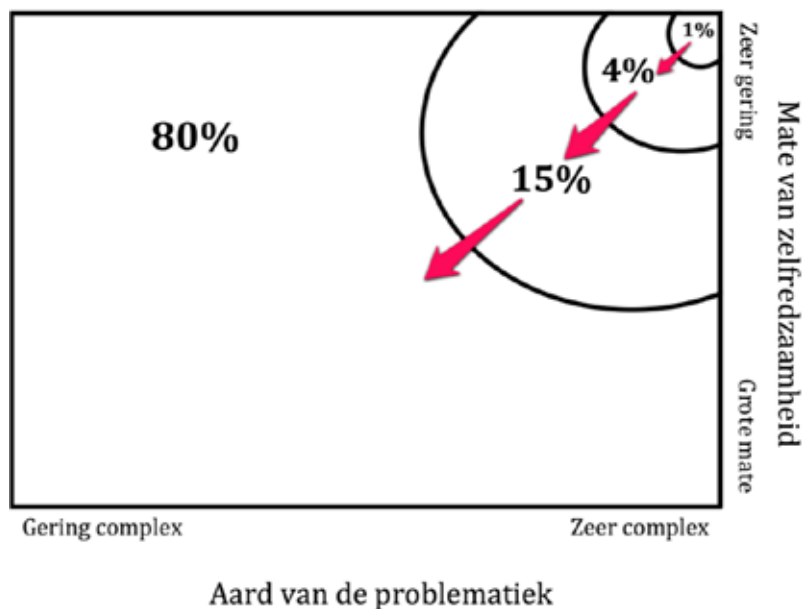
Het 80-15-5 model	
80%	<ul style="list-style-type: none"> • regelt eigen ondersteuning binnen het eigen netwerk • relatief laag zorg- en ondersteuningsgebruik • soms eerder ondanks dan dankzij het huidige stelsel
15%	<ul style="list-style-type: none"> • kwetsbare groep met (beperkt) regieverlies • relatief groot zorg- en ondersteuningsgebruik veelal op meerdere levensdomeinen
5%	<ul style="list-style-type: none"> • zeer kwetsbare groep met ernstig regieverlies • complexe problematiek op meerdere levensdomeinen • inclusief 1% waarbij regie wordt overgenomen uit veiligheidsoverwegingen

De kosten voor zorg en ondersteuning zijn bij benadering omgekeerd evenredig aan de verdeling van deze doelgroepindeling: ongeveer twintig procent van de inwoners gebruikt zo'n tachtig procent van het gespecialiseerde zorg- en ondersteuningsbudget. Het gaat hierbij uiteraard om grove schattingen die per gemeente kunnen verschillen.

Focus voor hervormingen

Bij het herinrichten van het sociaal domein is het verleidelijk om de nadruk te leggen op de groep inwoners (ca. 20 procent) met meer complexe ondersteuningsvragen. Deze groep is immers bekend en de aanpak kan (indirect) gestuurd worden. Aan de andere kant is er juist veel winst te behalen in het waarborgen van goede ondersteuning van de grootste groep inwoners. Regieverlies en complexe problematiek kunnen hier vroeg gesignaleerd en soms zelfs voorkomen worden. Het eigen netwerk van onze inwoners, het maatschappelijk middenveld en de eerste kring professionals op scholen en kinderdagverblijven spelen daarbij

een cruciale rol. Hier bevinden zich betrokken inwoners en professionals die vaak als eerste de eventuele problematiek of ondersteuningsvragen signaleren. Denk aan burens, vrienden, familie, leerkrachten, professionals op kinderdagverblijven, begeleiders op (sport)verenigingen en

huisartsen. De gemeente heeft als belangrijke taak om bij de hervorming van het sociaal domein deze brede nuldelijn en de eerste kring van professionals te versterken om regieverlies en, nog eenvoudige, ondersteuningsvragen snel te herkennen en te adresseren.

In de praktijk kan dit vertaald worden naar twee gemeentelijke taken. Vanuit een faciliterende rol kan het ontstaan van initiatieven in het maatschappelijk middenveld worden gestimuleerd. Het gaat hier nadrukkelijk om een *hands-off* benadering waarbij het *niet* tegenwerken en de waardering voor activiteiten in het maatschappelijk middenveld de belangrijkste bestandsdelen vormen. Juist hier kunnen bepaalde problemen worden voorkomen en krijgen inwoners de kans om het sociale netwerk uit te breiden. Denk aan sportverenigingen die een latente maatschappelijke functie vervullen door jongeren van de straat en daarmee uit de problemen te houden. Anderzijds moet er vanuit een meer actieve rol worden gezocht naar mogelijkheden om de aansluiting vanuit deze basis met de eerste- en tweedelijns ondersteuning te verbeteren. Dit draagt bij aan het versterken van de basisvoorzieningen waar professionals ruimte en mogelijkheden krijgen om vanuit vroeg signalering de juiste ondersteuning te bieden.

Daarnaast manifesteert de aanleiding voor de hervorming van het sociaal domein zich al vanaf de basis met een enorme complexiteit van wetten, loketten en indicatieprocedures. Het huidige beleid bevat perverse prikkels waardoor inwoners, aanbieders en gemeenten⁴ belang hebben bij een opwaartse druk op de ondersteuningsvraag. De tendens van medicalisering en verregaande specialisering gaat ten koste van het zelf oplossend vermogen van mensen met minder complexe ondersteuningsvragen en werkt de kosten in de hand. Daarnaast zijn er bij één gezin vaak meerdere hulpverleners betrokken maar blijven er te weinig middelen over om de juiste ondersteuning aan iedereen te kunnen bieden.

Toekomstige ondersteuning

Nuldelijn: de bestaande sociale infrastructuur die in ieders leven wordt gevormd door het eigen sociale netwerk en de betrokken begeleiders en professionals die een rol innemen in het alledaagse bestaan van onze inwoners. Deze vormt de basis voor de aanpak van iedere ondersteuningsaanvraag. Daarbij wordt niet iedere afwijking als een probleem beschouwd en mogen verschillen bestaan. De ondersteuning is dus sterker gericht op zelfredzaamheid maar ook op ontzorgen en normaliseren om de medicaliserende tendens tegen te gaan. Eventuele problemen worden vroeg gesignaleerd waardoor de juiste professionals snel kunnen worden ingezet.

Eerste- en tweedelijns: Zorgcoördinatoren of casemanagers werken vanuit een vraaggerichte aanpak waarbij de regie zoveel mogelijk bij de inwoners zelf blijft. Om deze rol te kunnen waarmaken hebben professionals ruimte en mandaat nodig om snel te kunnen handelen en maatwerkoplossingen te

---

⁴ Voor gemeenten is het aantrekkelijk om ondersteuningsvragen door te geleiden naar gespecialiseerd trajecten omdat die rekening nu elders wordt betaald.

organiseren. Naast het bieden van structuur en ondersteuning op basis van de werkwijze *één huishouden-één plan*, verlagen zij de drempel naar het in handen nemen van de volledige regie. Zo versoepelen de bewegingen van inwoners tussen de verschillende ondersteuningslijnen waardoor mensen niet langer onnodig in een gespecialiseerd traject blijven steken.

Overigens is volledige zelfstandige regie niet altijd mogelijk, bijvoorbeeld als er sprake is van verstandelijke beperking of ernstige psychiatrische- of verslavingsproblematiek. Voor de meest complexe casussen waarbij overlast of zeer ernstige veiligheidsproblemen een rol spelen wordt doorzettingsmacht belegd bij de burgemeester of een verantwoordelijk wethouder. Voor deze casussen wordt een gemeentelijk team ingericht dat op afroep altijd beschikbaar om met mandaat de casus tot een oplossing te brengen.

De ondersteuning is gericht op;	
80%	<ul style="list-style-type: none"> • versterken van de nulde lijn om zelfredzaamheid te vergroten • eerstelijns ondersteuning is gericht op ontzorgen en normaliseren • vanuit vroeg signalering kan de juiste ondersteuning worden geboden • vergroten van de handelingsruimte en het mandaat van professionals
15%	<ul style="list-style-type: none"> • idem 80% • de regie blijft zoveel mogelijk in handen van de inwoners • de ondersteuningscoördinatie met een integrale en vraaggerichte aanpak • laagdrempelige bewegingen tussen de verschillende ondersteuningslijnen • ondersteuning vanuit de werkwijze één huishouden-één plan
5%	<ul style="list-style-type: none"> • idem 15% • voor klein deel van deze groep (1%) wordt regie overgenomen door de gemeente

Welke taken komen erbij?

Begeleiding en verzorging uit de AWBZ

De extramurale begeleiding en verzorging uit de AWBZ wordt per 1 januari 2015 gedecentraliseerd naar de gemeenten en valt dan onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het gaat om de individuele begeleiding en groepsgerichte begeleiding voor mensen met matige tot ernstige beperkingen. Onder begeleiding wordt verstaan: bevordering, behoud of compensatie van zelfredzaamheid zodat opname in een instelling of verwaarlozing voorkomen kan worden. Begeleiding omvat activiteiten als woonbegeleiding, praktische pedagogische thuishulp en gezinsondersteuning, begeleiding tijdens voortgezet speciaal onderwijs, thuisbegeleiding, dagactiviteiten voor GGZ (DAC Roads), dagbesteding voor verstandelijk beperkten, zaterdagopvang voor kinderen met verstandelijke beperking, activerende psychiatrische thuiszorg en begeleiding bij rehabilitatie trajecten verslaafden. Ook kortdurend verblijf (zoals logeervoorzieningen) en het vervoer die zijn gekoppeld aan dagbesteding komen onder de Wmo te vallen. Mensen met een indicatie voor (langdurig) verblijf kunnen ook na 2015 een beroep doen op de AWBZ. Vanaf 2014 komt de aanspraak op huishoudelijke hulp te vervallen. De gemeente krijgt alleen vijftwintig procent van het huidige budget voor schrijnende gevallen.

Alleen intramurale zorg voor volwassenen die echt niet meer thuis kunnen wonen (vanaf ZZZ 5) blijft in de AWBZ. Extramurale persoonlijke verzorging (hulp bij het douchen, aankleden of naar het toilet gaan) gaat naar de gemeenten. Extramurale verpleging (wondverzorging, injecties geven) wordt ondergebracht bij de zorgverzekeraars. Er komen meer middelen beschikbaar voor extra wijkverpleegkundigen. Ook het scheiden van wonen en zorg is een maatregel in het kader van de stelselherziening AWBZ. De maatregel houdt in dat cliënten op termijn zelf de woonkosten gaan betalen voor het wonen in een intramurale instelling. De AWBZ vergoedt dan aan de instelling alleen nog de zorg en een toeslag voor een stukje algemene huisvestingslasten. Daarnaast is door het demissionaire kabinet besloten om al met ingang van 1 januari 2013 Zorgzwaartepakketten 1 en 2 (ZZP's) te extramuraliseren. Vanaf 2014 geldt dat voor ZZZ 3 en vanaf 2016 ZZZ 4. Dat betekent dat nieuwe cliënten die voorheen een indicatie kregen voor intramurale zorg, straks een beroep gaan doen op de Wmo.

Van Wet werken naar vermogen naar Participatiewet

In het Regeerakkoord van het kabinet Rutte II is opgenomen dat het wetsvoorstel Wet werken naar vermogen wordt vervangen door een Participatiewet die naar alle waarschijnlijkheid op 1 januari 2014 wordt ingevoerd. De decentralisatie naar de gemeente blijft overeind maar inhoudelijk zijn er verschillen. De Participatiewet betekent één brede regeling voor de zogenaamde onderkant van

de arbeidsmarkt die uitgevoerd wordt door gemeenten. Doel van de wet is dat iedereen, in ieder geval naar zijn of haar eigen mogelijkheden deelneemt aan de samenleving, maar bij voorkeur werkt bij een reguliere werkgever. Belangrijk onderdeel van de nieuwe wet is dan ook een actieve werkgeversbenadering. Gemeenten moeten werkgevers stimuleren mensen met een beperking in dienst te nemen door hen voorzieningen te bieden die de werkgevers ontzorgen. Daarnaast komt er meer nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners. De handhaving wordt verzaamd, zodat alleen diegenen gebruik maken van een inkomensvoorziening, voor wie dit (tijdelijke) vangnet ook werkelijk bedoeld is.

De nieuwe wet voegt de huidige regelingen Wet Werk en Bijstand (WWB), en gedeelten van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samen. Door de samenvoeging wordt de gemeente ook verantwoordelijk voor de inwoners die onder de WSW vallen en de jonggehandicapten die nog arbeidspotentieel hebben. De Wajong blijft alleen bestaan voor mensen die geen arbeidspotentieel hebben en wordt uitgevoerd door het UWV. Personen die nu reeds onder de WSW vallen, vallen vanaf 2015 onder het regime van de Participatiewet. De nieuwe instroom valt reeds vanaf 2014 onder de Participatiewet. Er komt één participatiebudget waaruit de re-integratieactiviteiten voor zowel de doelgroepen uit de WWB, de Wajong en de oude doelgroep uit de WSW worden betaald.

De stelselwijziging Jeugd

Op dit moment zijn de verantwoordelijkheden in de Jeugdhulp verdeeld tussen het Rijk, de provincies, zorgverzekeraars en gemeenten. De wettelijke grondslag van de Jeugdhulp is gelegen in de Wet op de Jeugdhulp en deels in de AWBZ en de Zorgverzekeringswet. Het kabinet beoogt een stelselwijziging door te voeren, waarin gemeenten verantwoordelijk worden voor de zorg voor jeugd en de financiering. Er komt één wettelijke grondslag: de Jeugdwet. Het Rijk hoopt hiermee inhoudelijke en organisatorische veranderingen in het geheel van de Jeugdhulp te realiseren. Daarnaast wil het Rijk door de 'hulp dichtbij' eerder en sneller in te zetten, de stijgende vraag naar gespecialiseerde zorg terugdringen.

Concreet worden de volgende taken overgeheveld naar gemeenten: toegangstaken Bureau Jeugdzorg en Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd- en opvoedhulp, Jeugdhulpplus, Kindertelefoon, Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (j-GGZ) en de zorg voor Jeugd Licht Verstandelijk Beperkten (j-LVB). Er komt één financiering en een nieuw wettelijk kader voor al deze vormen van ondersteuning en hulp aan kinderen en hun opvoeders. In de Jeugdwet wordt vastgelegd dat gemeenten zorg moeten dragen voor een herkenbare en laagdrempelige plek van waaruit een aantal basisfuncties van ondersteuning en zorg worden aangeboden.

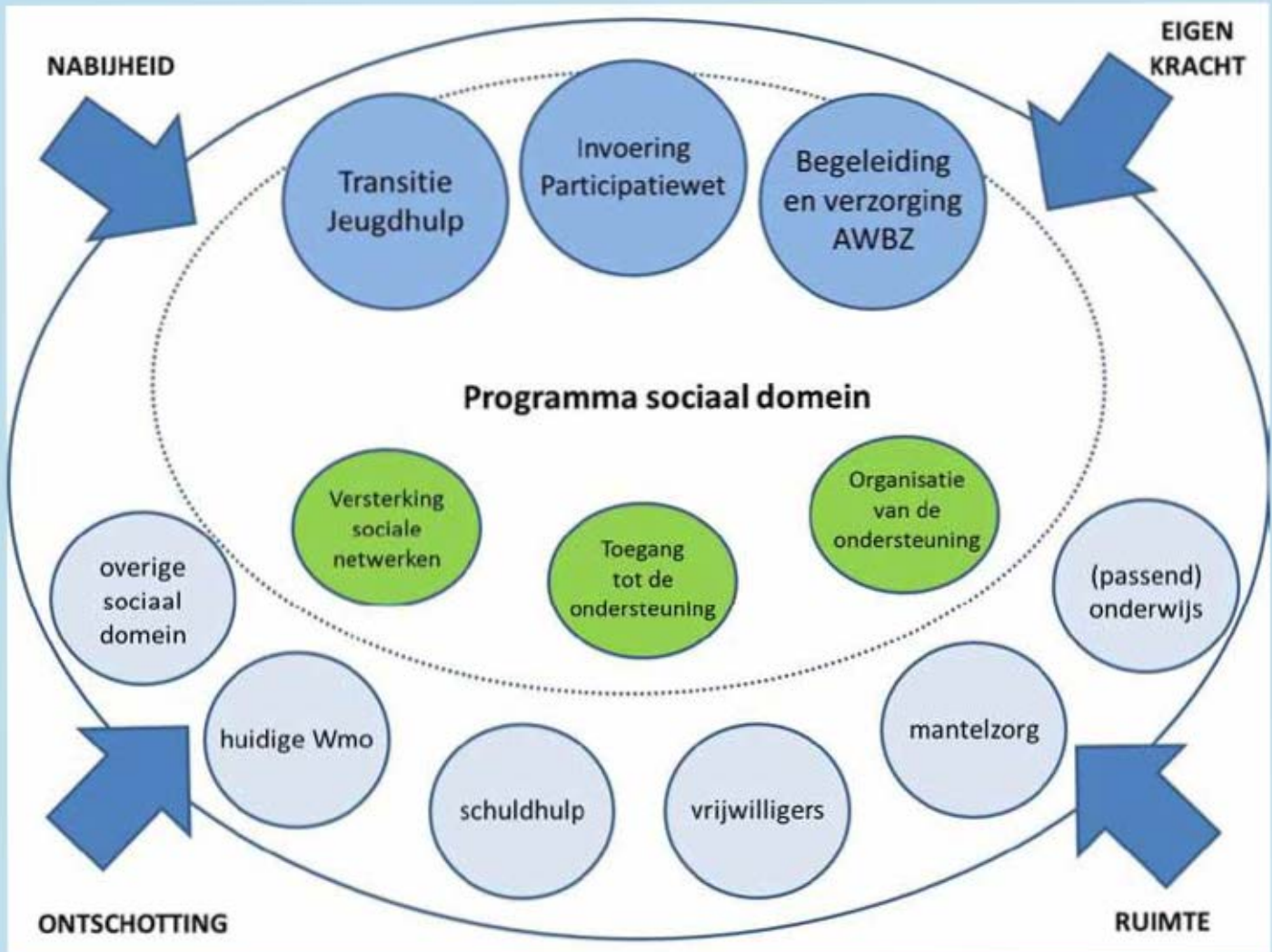
Hervorming passend onderwijs

Naast de drie transities wordt ook het stelsel van passend onderwijs hervormd. Die stelselwijziging heeft ook gevolgen voor de rol van de gemeente en er is een sterke samenhang met de transitie Jeugdhulp.

Scholen krijgen in het nieuwe stelsel een zorgplicht. Dat betekent dat wanneer ouders hun kind op een bepaalde school aanmelden, deze de taak heeft dit kind een zo goed mogelijke plek te bieden. Als de school dit zelf niet kan leveren, heeft de school de taak binnen het samenwerkingsverband het kind een zo goed mogelijke plek op een andere school te bieden. Ouders hoeven op deze manier niet zelf alle scholen af om een plek voor hun kind te vinden. Om aan deze plicht te kunnen voldoen, werken scholen samen en wordt 'lichte' (speciaal basisonderwijs) en 'zware' (speciaal onderwijs) onderwijszorg onder één verantwoordelijkheid gebracht. Doel is het verminderen van de bureaucratie en het mogelijk maken van meer maatwerk in het zorgaanbod voor leerlingen.

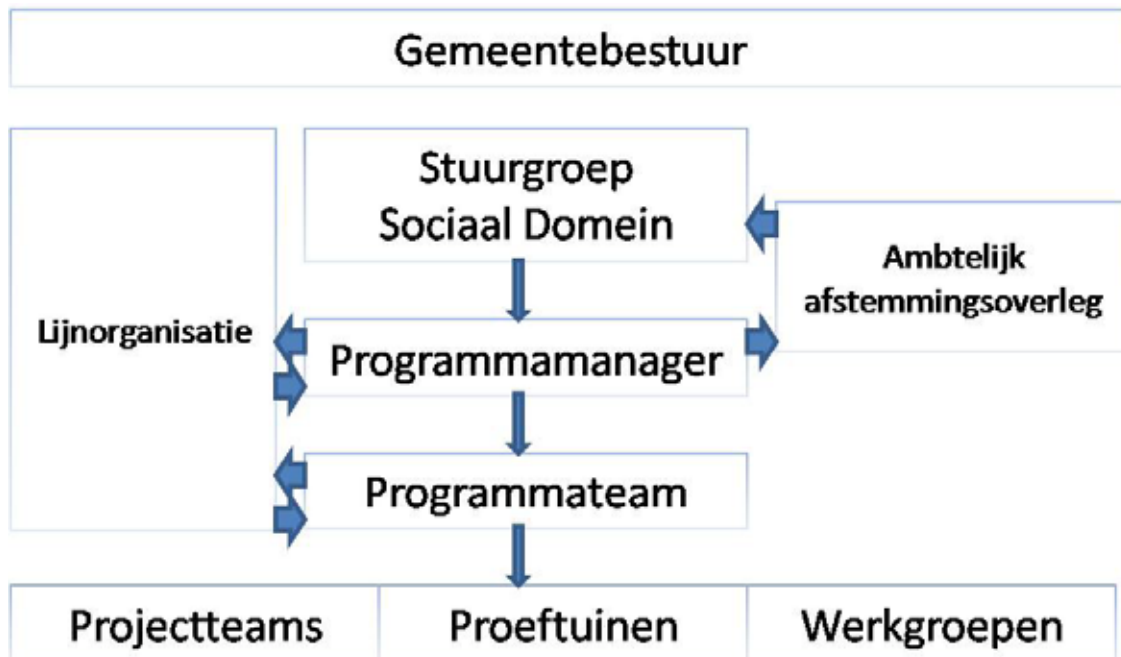
De rol van de gemeente wordt prominenter, scholen en gemeenten moeten met elkaar om tafel om zaken als preventie, zorg, het begeleiden naar werk en dergelijke te bespreken. De rolverdeling en bevoegdheden in deze overleggen verdienen de nodige aandacht en zijn nog niet duidelijk ingekaderd. Dit geeft kansen om beleidsvrijheid te benutten maar kan ook tot onduidelijkheid leiden. Het is van belang om dit traject optimaal te integreren met de verantwoordelijkheden die de gemeente op zich krijgt in het kader van de transitie Jeugdhulp. Zorgvragen die in de klas gesignaleerd worden dienen vloeiend bij de juiste hulpverlener terecht te komen. Daarnaast biedt de stelselwijziging een grote kans als het gaat om preventie van uitstroom naar beschermt werk en uitkering. Op dit moment proberen speciaal onderwijs scholen veelal zelfstandig de arbeidsmarkt te benaderen om leerlingen met een arbeidshandicap te plaatsen. Door intensieve samenwerking met de re-integratie organisatie van de gemeente en dekking in de vorm van borgstellingen en loondispensatie, wordt de kans op succes groter, door grotere arbeidsparticipatie van jonggehandicapten en minder instroom in beschutte werkvormen. Tevens wordt er minder dubbel werk gedaan wat financieel en maatschappelijk winst oplevert.

Deel 2 Wat gaan we daarvoor doen?

De programmaorganisatie sociaal domein

De sturing van het programma vindt op hoofdlijnen plaats vanuit de Stuurgroep Sociaal Domein. De dagelijkse aansturing vindt plaats door de programmamanager. Hij legt verantwoording af aan de directie. Het plan van aanpak dient als onderlegger voor de sturing vanuit de stuurgroep, maar ook voor de directe aansturing van de programmamanager van de projectleiders.

Dynamisch meerjarig programma

Er is sprake van een meerjarig programma met de nodige onzekerheden in planning, inhoud en financiën. Het programma vraagt voortdurend om bijsturing. Het plan van aanpak heeft daarom een sterk dynamisch karakter, passend bij de veranderopgave van het programma. De programmamanager heeft het mandaat om kleine wijzigingen door te voeren. Majeure, inhoudelijke wijzigingen worden door de programmamanager aan de stuurgroep voorgelegd.

Projecten

Het programma is vormgegeven door diverse projecten en andere activiteiten. Naast een projectmatige aanpak van de afzonderlijke transities kenmerkt het programma zich bovenal door een aantal overkoepelende projecten die zich richten op het sociaal domein als geheel. Het programmateam heeft daartoe eerst de belangrijkste overkoepelende en gemeenschappelijke thema's geïdentificeerd en gedefinieerd. De thema's zijn omgezet in projecten met eigen doelstellingen, resultaten, planning en inzet. De projecten leveren input aan andere projecten, aan de transitieprojecten (= de decentralisaties) maar ook aan de andere beleidsvelden in het sociaal domein.

Rol van de gemeenteraad

De gemeenteraad heeft in april 2012 de nota Richting, proces en aanpak programma sociaal domein omarmd. Daarmee zijn de kaders voor het programma bestuurlijk vastgesteld. Het college informeert en betreft de raad op meerdere momenten in het jaar. Onder andere stuurt het college eens per kwartaal een inhoudelijke brief met de laatste stand van zaken. Ook heeft het college de raad voorgesteld een aantal keer per jaar een informatieve bijeenkomst te houden. Wij streven er naar eens per jaar een tussentijdse evaluatie van het programma te doen en deze naar de raad te sturen.

Overzicht: informatievoorziening aan en interactie met de raad in 2012

Maand	Wat
Maart 2012	informatieve bijeenkomst programma sociaal domein
April 2012	informatieve bijeenkomst herstructurering sociale werkvoorziening
April 2012	raadsvoorstel herstructurering sociale werkvoorziening
April 2012	raadsdebat programma sociaal domein
Juni 2012	informatieve bijeenkomst regionale samenwerking en transitie jeugd
Juni 2012	informatieve brief inzake gevolgen programma van regeerakkoord
September 2012	voortgangsbrief programma sociaal domein
November 2012	benen op tafel transitie jeugd
December 2012	plan van aanpak en uitgangspunten transitie jeugd naar de raad

Projecten en activiteiten

Het programma sociaal domein omvat diverse projecten en activiteiten. De belangrijkste daarvan hebben we vastgelegd in projectplannen. Het gaat om projecten en activiteiten die gericht zijn op de realisatie/uitvoering van specifieke onderdelen of beleidskeuzes van de nieuwe wettelijke taken ("transitieprojecten") en om projecten en activiteiten die van toepassing zijn op alle transities of een verbinding opleveren tussen de transities. De beoogde hervormingen hebben echter betrekking op het sociaal domein als geheel (zie ook het plaatje op pagina 12). In het programma sociaal domein worden de transities zoveel mogelijk verbonden met bestaande regelingen en beleid. Daarbij stellen wij de eerder genoemde toetsstenen centraal.

A: Activiteiten gericht op de transities

- Project Participatiewet
- Project AWBZ
- Project Jeugdhulp

B: Versterking sociale netwerken:

- Project voorzieningen in beeld
- Nog nader te bepalen activiteiten

C: Toegang tot de ondersteuning:

- Project Wegwijs in Zorgland
- Project Kanteling
- Proeftuin: Sociaal team
- Proeftuin: Dossier in Eigen Hand

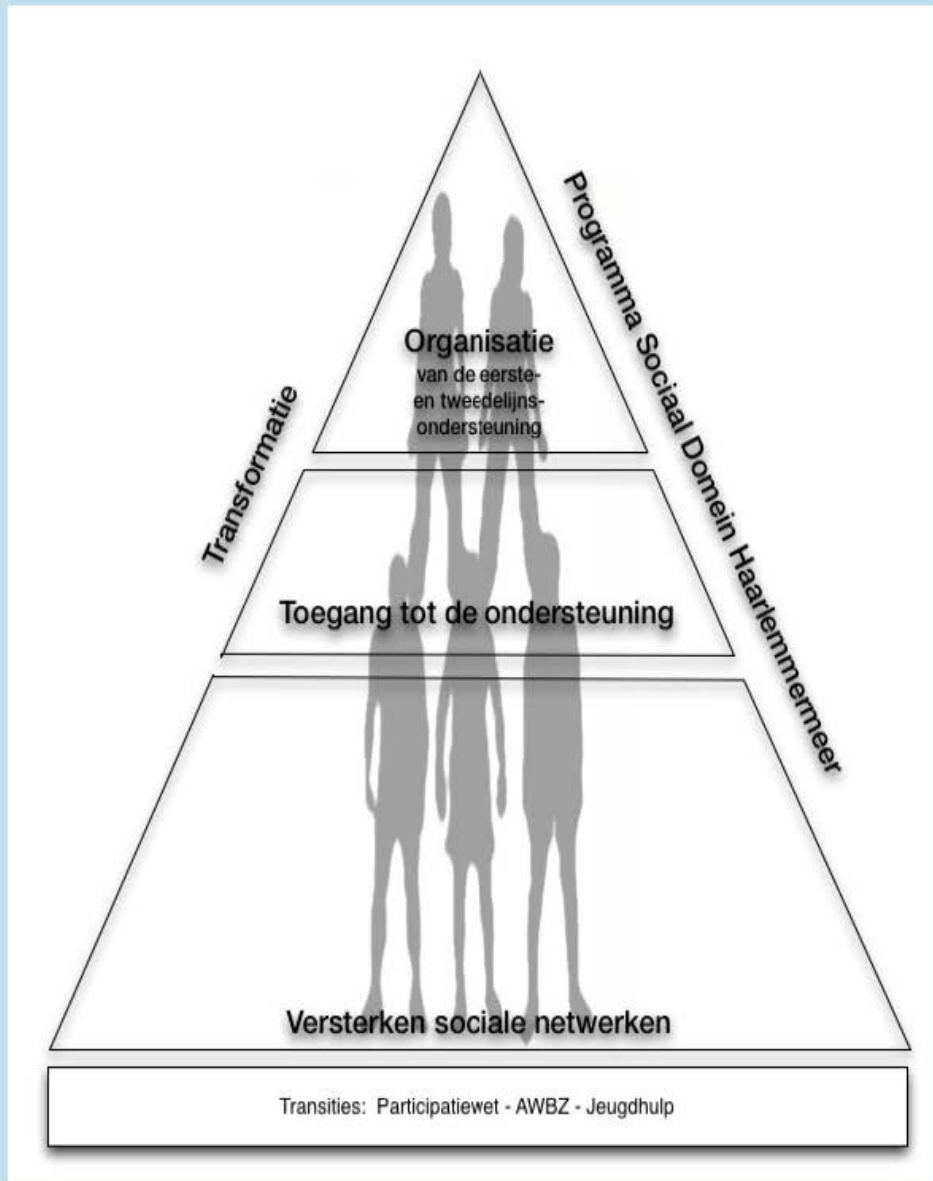
D: Organisatie van de ondersteuning:

- Project Sturing en Regie
- Project Financiering
- Project Inkoop
- Project Persoonsgebonden budget
- Project Vervoer
- Project ICT/Mens Centraal

E: Overige projecten en activiteiten

- Projecten Inwoners in beeld en Perspectief van de cliënt
- Projecten Communicatie en Participatie
- Project Besparingen
- Activiteiten gericht op de interne veranderopgave
- Activiteiten gericht op draagvlak en veranderboodschap ("cultuur")
- Activiteiten gericht op regionale samenwerking

Transitieprojecten

Transitieproject Participatiewet

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Het transitieproject richt zich op de specifieke beleidsinhoudelijke aspecten van de invoering van de Participatiewet. Wij richten ons in het project op de tijdige en kwalitatief goede uitvoering van de nieuwe taken waarvoor onze gemeente verantwoordelijk wordt. In dit project besteden we ook nadrukkelijk aandacht aan de werkgeversbenadering en de samenhang tussen de dagbesteding (AWBZ) en de sociale werkvoorziening (SW). Wij beginnen met een analyse van de nieuwe uitgangspunten in het regeerakkoord. Thema's die breder van toepassing zijn in het sociaal domein worden opgepakt in de transitieoverstijgende projecten. Bezuinigingen in de Participatiewet worden zowel binnen het transitieproject als binnen het project Besparingen meegenomen. Daarnaast gaan wij er van uit dat we door een andere manier van organiseren in het sociaal domein besparingen kunnen realiseren.

Wat is het doel?

Een tijdige en kwalitatief goede uitvoering van de Participatiewet betekent:

- zowel de gemeentelijke organisatie als onze externe partijen zijn per 1 januari 2014 (her) ingericht om de nieuwe taken te kunnen uitvoeren;
- in een (per 1 januari 2015) vereenvoudigd stelsel waarin een omslag is gerealiseerd van complexe, verkokerde ondersteuning veraf naar eenvoudige, integrale, preventieve ondersteuning dichtbij;
- en binnen de beschikbare middelen.

Doel van de Participatiewet is meer mensen beschikbaar te maken voor werk en dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen, het liefste bij een reguliere werkgever.

Beoogde resultaten

1. Tijdige invoering en uitvoering van Participatiewet. Dat wil zeggen dat:
  - a. de benodigde verordeningen gemaakt zijn
  - b. inkoop/afspraken met partners geregeld zijn
  - c. nieuwe werkprocessen geïmplementeerd zijn
  - d. het personeel bijgeschoold /geïnstrueerd is
  - e. en systemen aangepast zijn.
2. Een kwalitatief goede regeling aan de onderkant van de arbeidsmarkt, waarbij mensen niet tussen wal en schip vallen;
3. Een (stap op weg naar een) integrale toegang en organisatie binnen het sociaal domein.

Bestuurlijke planning op hoofdlijnen

Activiteiten en producten	Planning	Bestuur	
		College	Raad
Informatieve bijeenkomst Participatiewet	1 ^e kwartaal 2013		I
Vaststellen beleidskeuzes Participatiewet	2 ^e kwartaal 2013	B	B
Voortgangsnota programma: o.a. invoering Participatiewet	2 ^e kwartaal 2013	B	I
Vaststellen verordeningen Participatiewet	3 ^e kwartaal 2013	B	I
Monitoring en evaluatie eerste maanden	1 ^e kwartaal 2014	B	I
Bijsturing op basis van transformatie	Doorlopend	B	I

Meer informatie?

Beatrijs Aukema, projectleider Participatiewet

b.aukema@haarlemmermeer.nl

023-5676753

Transitieproject AWBZ

Doorlooptijd: 2013 en 2014

Wat houdt het project in?

Het transitieproject richt zich op de specifieke beleidsinhoudelijke aspecten van de transitie AWBZ. Wij richten ons in het project op de tijdige en kwalitatief goede uitvoering van de nieuwe taken die vanuit de AWBZ overgeheveld worden naar de Wmo. In dit project besteden we ook aandacht aan inhoudelijke wijzigingen en bezuinigingen in de AWBZ, bijvoorbeeld de dagbesteding. Wij beginnen met een grondige analyse van de nieuwe uitgangspunten in het regeerakkoord. Thema's die breder van toepassing zijn in het sociaal domein worden opgepakt in de transitieoverstijgende projecten. Bezuinigingen in de AWBZ worden zowel binnen het transitieproject als binnen het project Besparingen meegenomen. Daarnaast gaan wij er van uit dat we door een andere manier van organiseren in het sociaal domein besparingen kunnen realiseren. Specifiek besteden we in het transitieproject Participatiewet aandacht aan de samenhang tussen de dagbesteding (AWBZ) en de sociale werkvoorziening (SW).

Wat is het doel?

Een tijdige en kwalitatief goede uitvoering van de nieuwe taken betekent:

- zowel de gemeentelijke organisatie als onze externe partijen zijn per 1 januari 2015 (her) ingericht om de nieuwe taken te kunnen uitvoeren;
- in een vereenvoudigd stelsel waarin een omslag is gerealiseerd van complexe, verkokerde zorg veraf naar eenvoudige, integrale, preventieve ondersteuning en zorg dichtbij;
- en binnen de beschikbare middelen.

Beoogde resultaten per 1 januari 2014

1. De organisatie is (her)ingericht om de nieuwe taken uit te kunnen voeren, dat betekent dat:
  - a. de benodigde verordeningen gemaakt zijn
  - b. inkoop/afspraken met partners geregeld zijn
  - c. nieuwe werkprocessen geïmplementeerd zijn
  - d. het personeel bijgeschoold /geïnstrueerd is
  - e. en systemen zijn aangepast
2. Een kwalitatief goed aanbod van maatschappelijke ondersteuning, waarbij mensen niet tussen wal en schip vallen;
3. Een (stap op weg naar een) integrale toegang en organisatie binnen het sociaal domein.

Bestuurlijke planning op hoofdlijnen

Bestuurlijk product	Planning	College	Raad
Informatieve bijeenkomst wijzigingen AWBZ en Wmo	1 ^e kwartaal 2013		I
Vaststellen beleidskeuzes Dagbesteding (en Participatiewet)	2 ^e kwartaal 2013	B	B
Informatieve bijeenkomst decentralisatie AWBZ/Wmo	1 ^e kwartaal 2014		I
Voortgangsnota programma: o.a. decentralisatie AWBZ	1 ^e kwartaal 2014	B	I
Vaststellen beleidskeuzes Wmo, begeleiding en verzorging	2 ^e kwartaal 2014	B	B
Vaststellen welke zorg regionaal wordt ingekocht	2 ^e kwartaal 2014	B	
Vaststellen verordeningen	3 ^e kwartaal 2014	B	B
Monitoring en evaluatie eerste maanden	1 ^e kwartaal 2015	B	I
Bijsturing op basis van transformatie	Doorlopend	B	I

Meer informatie?

Guzelien Hermans, projectleider AWBZ
guzelien.hermans@haarlemmermeer.nl
023-5676797

Transitieproject Jeugdhulp

Doorlooptijd: 2013 en 2014

Wat houdt het project in?

Het transitieproject richt zich op de specifieke beleidsinhoudelijke aspecten van de stelselwijziging van de Jeugdhulp. Wij richten ons in het project op de tijdige en kwalitatief goede uitvoering van de nieuwe taken waarvoor onze gemeente verantwoordelijk wordt. Thema's die breder van toepassing zijn in het sociaal domein worden opgepakt in de transitieoverstijgende projecten. Bezuinigingen in de Jeugdhulp worden zowel binnen het transitieproject als binnen het project Besparingen meegenomen. Daarnaast gaan wij er van uit dat we door een andere manier van organiseren in het sociaal domein besparingen kunnen realiseren. Specifieke aandachtspunten binnen het transitieproject Jeugdhulp zijn onder andere de regie op de aanpak kindermishandeling, het komen tot multifocale zorg, toegang tot de jeugdhulp waar sprake is van "drang en dwang" en het vraagstuk van regionale samenwerking.

Doel

Tijdige implementatie van de nieuwe wet op gemeentelijk niveau per 1 januari 2015. Dat betekent:

- zowel de gemeentelijke organisatie als onze externe partijen zijn (her)ingericht om de jeugdhulptaken te kunnen uitvoeren;
- in een vereenvoudigd stelsel waarin een omslag is gerealiseerd van complexe, verkokerde zorg veraf naar eenvoudige, integrale, preventieve ondersteuning en zorg dichtbij
- en binnen de beschikbare middelen.

Beoogde resultaten

1. Tijdige invoering en uitvoering van de nieuwe taken in de Jeugdhulp. Dat wil zeggen dat:
  - a. de benodigde verordeningen gemaakt zijn
  - b. inkoop/afspraken met partners geregeld zijn
  - c. nieuwe werkprocessen geïmplementeerd zijn
  - d. het personeel bijgeschoold /geïnstrueerd is
  - e. en systemen aangepast zijn.
2. Een kwalitatief goede uitvoering van de Jeugdhulp, waarbij mensen niet tussen wal en schip vallen;
3. Kwaliteit en toezichtkader, alsmede de rechtspositie van de cliënt gewaarborgd zijn;
4. Een (stap op weg naar een) integrale aanpak van toegang en organisatie sociaal domein.

Bestuurlijke planning

Bestuurlijk product	Planning	Bestuur	
		College	Raad
Vaststellen functioneel ontwerp	2 ^e kwartaal 2013	B	I
Vaststellen afspraken regionale samenwerking Jeugd	4 ^e kwartaal 2013	B	I
Voortgangsnota programma: o.a. transitie Jeugd (en AWBZ)	1 ^e kwartaal 2014	B	I
Informatieve bijeenkomst Jeugdhulp	1 ^e kwartaal 2014		I
Vaststellen verordeningen Jeugdhulp	2 ^e kwartaal 2014	B	B
Vaststellen meerjarig beleidskader 2015-2019	3 ^e kwartaal 2014	B	I
Vaststellen inkoop/ subsidieafspraken zorg 2015	4 ^e kwartaal 2014	B	
Monitoring en evaluatie eerste maanden	maart 2015	B	I
Bijsturing op basis van transformatie	Doorlopend	B	I

Meer informatie?

Marga Drewes, projectleider Jeugdhulp
marga.drewes@haarlemmermeer.nl

Meerjarige transitiekalender

2014

2015

Participatiewet

- Invoering participatiewet
- Samenvoegen WWB, WSW en Wajong
- Loondispensatie voor alle doelgroepen
- Instroom WSW stopt
- 1 re-integratiebudget
- Verruiming minimabeleid

Wijzigingen AWBZ

- Aanspraak dagbesteding vervalt
- Scheiden wonen en zorg ZZP 1-3 (2016: ook ZZP4)
- Beperking aanspraak persoonlijke verzorging
- Huishoudelijke hulp nieuwe cliënten vervalt

Stelselwijziging Jeugdzorg

- Decentralisatie naar gemeenten:
- Toegang Bureau Jeugdzorg
- Jeugd- & opvoedhulp
- Kindertelefoon
- Zorg voor Licht
- Verstandelijk Beperkte jeugd
- Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
- AMK
- Jeugd-bescherming en jeugd-reclassering
- Jeugdzorg Plus

Wijzigingen AWBZ

- begeleiding en verzorging naar gemeenten (Wmo)
- Huishoudelijke hulp vervalt voor bestaande cliënten
- Gemeenten moeten invulling geven aan dagbesteding (vanwege compensatieplicht Wmo)

Participatiewet

- Invoering huishouduitkeringtoets
- Quotumregeling in dienst nemen door werkgevers van arbeidsgehandicapten

Projecten gericht op het versterken van sociale netwerken

Een van de belangrijkste ambities bij het hervormen van het sociaal domein is gericht op het versterken van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van onze inwoners. Vanuit die ambitie is het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan het versterken van de sociale netwerken in onze gemeente. Hierbij kan gedacht worden aan banden met familie, buren en vrienden maar ook aan de contacten op verenigingen, scholen en andere sociale voorzieningen. De sociale netwerken vormen de basisinfrastructuur van onze gemeente. Hier worden eenvoudige ondersteuningsvragen beantwoord en kan door vroege signalering de complexiteit van de problematiek gedeeltelijk worden beperkt.

Daarmee raakt de ambitie om de kracht van de bestaande sociale netwerken te vergroten aan de essentie van het toekomstige beleid. We richten ons op, misschien wel, het belangrijkste maar ook op het minst tastbare thema in het programma sociaal domein. Het onderstaande project 'voorzieningen in beeld' fungeert als een eerste stap. Daarnaast gaan wij met maatschappelijke organisaties, inwoners, vrijwilligers, mantelzorgers en anderen in gesprek over de vraag hoe sociale netwerken versterkt kunnen worden. Daarna kunnen wij scherper bepalen op welke manier wij de inzet vanuit het programma verder vormgeven.

Project: Voorzieningen in beeld

Doorlooptijd: 2013 en 2014

Wat houdt het project in?

Wij hebben de wens om wijken en kernen leefbaar en vitaal te houden. We constateren dat er in diverse wijken en kernen een verschraving van het voorzieningenniveau plaatsvindt. De vraag is welke voorzieningen we in stand willen houden in de wijken en kernen van Haarlemmermeer. Deze vraag is relevant vanwege een aantal ontwikkelingen, zoals de krimp in de kleinere kernen, diverse bezuinigingen op landelijk, regionaal en lokaal niveau en het strikter toepassen van ons beleid. Beslissingen over het al dan niet in stand houden van voorzieningen worden op dit moment nog vanuit het afzonderlijke beleidsdomein genomen, zonder dat we een integrale visie hebben op wat een leefbare en vitale kern is en wat voor voorzieningenniveau wij willen handhaven.

Doel

In dit project inventariseren we welke voorzieningen er in de wijken en kernen zijn. Daarnaast ontwikkelen we een visie en een integraal afwegingskader om keuzes te kunnen maken als het gaat om het al dan niet in stand houden van voorzieningen. Daarbij zoeken we aansluiting bij het Voorzieningenmodel en de Structuurvisie. Aangezien het in kaart brengen van alle voorzieningen in de wijken en kernen in Haarlemmermeer een zeer omvangrijke klus is, stellen we aan het begin van het traject prioriteiten. Een mogelijkheid is om te beginnen bij een aantal postcodegebieden.

Beoogde resultaten

1. Inzicht in de volgende vragen:
  - Wat is het minimale voorzieningenniveau dat wij moeten handhaven om vitale en leefbare wijken en kernen te hebben en te behouden?
  - Hoe kunnen we samen met andere gemeenten zorgen voor een goed voorzieningenniveau in de dubbeldorpen langs de Ringvaart?
  - Hoe is de verhouding tussen kosten en maatschappelijk rendement bij het in stand houden van dit minimale voorzieningenniveau?
2. Een visie en een integraal afwegingskader, waarmee keuzen gemaakt kunnen worden voor wat betreft de bestuurlijke inzet als het gaat om voorzieningen.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

Wij streven er naar om einde 2013 de eerste resultaten op te kunnen leveren van het project Voorzieningen in beeld. Daarna leggen wij de resultaten naast de uitkomsten van het project Inwoners in beeld (deze verwachten wij medio 2013), zodat een eventuele samenhang inzichtelijk wordt. Op basis daarvan hopen wij gericht beleid te kunnen formuleren ter versterking van sociale netwerken in onze gemeente.

Meer informatie?

Tessa Kraemer

t.kraemer@haarlemmermeer.nl

023-5674957

Projecten gericht op de toegang tot de ondersteuning

Als een inwoner van Haarlemmermeer met een probleem geconfronteerd wordt, is vaak niet duidelijk waar men terecht kan voor ondersteuning. Hetzelfde geldt voor inwoners of professionals die problemen bij anderen signaleren. Bij wie kun je deze zorgen kwijt? Wij willen onderzoeken (en uitproberen) hoe we een eenvoudige toegang kunnen realiseren voor alle vormen van ondersteuning in het sociaal domein, onafhankelijk wie de financier of uitvoerende organisatie is.

Het eenvoudig organiseren van de toegang tot ondersteuning is in het belang van de inwoners, maar ook van de partners in het maatschappelijk middenveld en de verschillende financiers (gemeente, zorgkantoor en zorgverzekeraars). Het vraagt wel een cultuuromslag, waarbij zowel “los laten” als een sterke regie door de gemeente van belang is. Door middel van projecten en proeftuinen willen we meer inzicht krijgen in de vragen die bij deze nieuwe inrichting horen.

De toegang tot de Jeugdhulp waar sprake is van “drang en dwang”, zoals de toegang tot de jeugdbescherming en jeugdreclassering vallen binnen het juridisch kader en vragen aanvullend om separate afspraken.

Wat we al doen

Er loopt al een aantal proeftuinen en pilots in onze gemeente die gaan over de toegang tot de ondersteuning en bijbehorende methodologie en aanpak. Het gaat om de pilot Kansen en Kanteling in de WMO (bij cluster SDV) (zie project Kanteling) en een aantal proeftuinen in het Centrum voor Jeugd en Gezin, zoals bijvoorbeeld de Frontlijnaanpak (zie kader), de proeftuinen Ambulante zorg (zie kader) en Van indiceren naar verwijzen (zie kader).

Frontlijnaanpak Centrum voor Jeugd en Gezin

In de frontlijnaanpak werken in elk gebied een CJG-consulent en een zorgcoördinator samen. Ze hebben in dat gebied de rol van ambassadeur en ze kunnen individuele vragen beantwoorden van inwoners en professionals. Hun belangrijkste taak is het "makelen en schakelen" van ondersteuning bij complexere vraagstukken en het actief sturen op een consequente werkwijze met de ouders/ opvoeders in regie op eigen vragen en oplossingsrichtingen. Ze kunnen daarbij gebruik (laten) maken van specialisten van CJG partners. Deze zijn deels fysiek bereikbaar via het CJG+ anders digitaal of per telefoon. Sociale media worden ingezet om het werkproces te ondersteunen en om de ouders beter in staat te stellen zelf de regie te houden en eigen oplossingen te vinden.

De belangrijkste doelstelling van deze aanpak is het ontwikkelen van een werkbaar methodiek die bijdraagt aan het versterken van de eigen regie en verantwoordelijkheid van onze inwoners en die ruimte biedt aan professionals. Wij hopen de eerste ervaringen met het werken met de frontlijnvisie verder uit te kunnen rollen binnen en tussen de organisaties in het CJG. Daarnaast volgt er in december 2012 een beschrijving van de werkwijze en een aanbeveling voor het inbedden van de methodiek in de proeftuin Sociaal team.

Van indiceren naar verwijzen

Deze proeftuin zijn wij in 2011 gestart met onze partners in het Centrum voor Jeugd- en Gezin. Door de Stadsregio Amsterdam gemandateerde CJG partners kunnen ouders en jeugdigen met ernstige opvoed- en opgroei-problematiek rechtstreeks verwijzen naar de vrijwillige ambulante Jeugd- en Opvoedhulp zonder tussenkomst van Bureau Jeugdzorg. Door deze werkwijze hebben ouders met minder hulpverleners te maken en zijn zij veelal eerder gemotiveerd om gespecialiseerde hulp te accepteren zwaardere zorg in een later stadium mogelijk kan worden voorkomen.

Opdrachtgeverschap Ambulante jeugdzorg

In de stadsregionale proeftuin 'opdrachtgeverschap ambulante jeugdzorg' heeft Haarlemmermeer gekozen voor het inhoudelijk opdrachtgeverschap. Dat betekent dat wij met SRA en instellingen voor jeugd- en opvoedhulp op beperkte schaal afspraken maken over de invulling van de ambulante jeugd- en opvoedhulp in 2013. Concreet richten de afspraken zich op zaken als het verleggen van dagbehandeling naar intensieve ambulante hulp in het gezin en op school/ kinderdagverblijf bij MOC Kabouterhuis, de inzet van flexibele trajecten jeugd- en opvoedhulp binnen de pilot sociaal team, de ontwikkeling naar de inzet van generalisten en meer aandacht voor mediation en omgangsbemiddeling bij vechtscheidingen.

Projecten in het programma

Naast de bestaande activiteiten hebben we vier aanvullende projecten/proeftuinen benoemd om te komen tot een betere toegang:

- Wegwijs in zorgland
- Kanteling (bij de cluster SDV)
- Sociaal team
- Dossier in eigen hand

De uitkomsten van de verschillende proeftuinen stemmen wij af op elkaar en ook op andere vormen van toegang, zoals de Service Centra, het Klanten Contact Centrum, het Centrum voor Bedrijven en Instellingen (CBI), Burgerzaken, Wmo loket, maatschappelijke opvang en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) (regionaal).

Project: Wegwijs in Zorgland

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Wij krijgen de kans om door middel van ontschotting tussen zorgproducten en financieringsbronnen de maatschappelijke ondersteuning efficiënter in te zetten. Ook hopen wij de administratieve belasting (formulieren) van hulpbehoevende inwoners (en financiers) terug te dringen. Met dit project (dat gesubsidieerd wordt door de Provincie Noord-Holland) streven wij er naar straks een positief antwoord te kunnen geven op onderstaande voorbeelden van vragen:

- Kunnen wij af van verschillende indicaties voor verschillende, maar samenhangende vormen van ondersteuning?
- Is een combinatie van dagactiviteiten of vervoer voor intramurale en thuiswonende inwoners mogelijk?
- Kunnen inwoners gebruik maken van voorzieningen gebruik maken ongeacht de financier?
- Kunnen we af van de situatie waarin er voor één kind er een aparte indicatie gesteld wordt voor een aangepaste stoel thuis en op school?
- Is het mogelijk en wenselijk om afspraken te maken met zorgverzekeraars over een collectieve verzekering op het vlak van Wmo en Jeugdhulp?

Doel

Het doel van het project Wegwijs in Zorgland is tweeledig:

- Komen tot een eenduidige en integrale indicering (AWBZ, ZVW, Jeugdhulp en WMO).
- Komen tot een verbeterde en ontschotte samenwerking tussen gemeente, zorgkantoor en zorgverzekeraars en de door hun gefinancierde uitvoerende partijen.

Beoogde resultaten

- De verschillende vormen van ondersteuning zijn goed op elkaar zijn afgestemd
- Inwoners met meervoudige ondersteuningsvragen merken zo weinig mogelijk van de verschuivingen in financiering als gevolg van de decentralisaties.
- De administratieve belasting voor de bewoners en de administratieve lasten voor de financiers/zorgaanbieders nemen (merkbaar) af.
- Volgens planning levert het project medio 2013 een samenwerkingsconvenant op met partners en een evaluatie van samenwerking eind 2013.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Sociaal team
- Sturing en regie
- Financiering
- Inkoop
- PGB
- Sturing en regie
- Vervoer
- Inkoop
- Perspectief van de cliënt
- Regionale samenwerking
- Besparingen

Meer informatie?

Jan-Willem de Zeeuw, projectleider Wegwijs in zorgland

janwilleem.de.zeeuw@haarlemmermeer.nl

023-5676172

Project: Kanteling (bij de cluster SDV)

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

In juli 2012 is de pilot 'Kansen en kantelen' afgerond. De pilot richtte zich op het uitproberen van een nieuwe handelingsmethode binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze nieuwe handelingsmethode hield in dat er met 80 geselecteerde inwoners, die voor een Wmo vraag bij de gemeente kwamen, integrale gesprekken (ook wel 'keukentafelgesprek' genoemd) werden gevoerd. Tijdens deze gesprekken werd niet alleen naar de oorspronkelijk vraag van de inwoner gekeken, maar ook naar de vraag achter de vraag en andere leefdomeinen van de inwoner.

De uitkomsten van de pilot zijn positief: klanten en organisatie zijn tevreden over deze werkwijze. Zo heeft het keukentafelgesprek een preventieve werking en waarderen de inwoners dat ze sneller en over meerdere leefdomeinen geholpen worden.

In lijn met de uitkomsten van deze pilot 'Kansen en kantelen' en onze ambities willen wij graag volgens de methode van het keukentafelgesprek gaan werken. Het keukentafelgesprek is onderdeel van een groter proces of beweging, het is meer dan het doen van een integrale intake. Het vereist bijvoorbeeld een andere manier van kijken naar de dienstverlening, van sturen en van het samenwerken met partners. Zo dienen medewerkers bijvoorbeeld met de bril van zelfredzaamheid en participatie naar de klant te kijken. We refereren naar dit grotere proces of beweging als de 'kanteling'.

Doel

- Het leveren van een ontschot, integrale dienstverlening voor onze inwoners met ruimte voor de professionals

Beoogde resultaten

- 1) Inwoners hebben voor het sociaal domein te maken met een gekantelde organisatie, dat wil zeggen:
  - Ondersteuning wordt georganiseerd vanuit de vraag van de inwoner
  - Ondersteuning wordt georganiseerd in samenspraak met de inwoner
  - In deze ondersteuning worden meerdere leefdomeinen meegenomen
- 2) De gemeentelijke organisatie is in staat om volgens de methode van de kanteling te werken, dat wil zeggen:
  - Medewerkers hebben de juiste competenties om volgens deze methode te werken
  - Er is voldoende capaciteit aanwezig om volgens deze methode te werken
  - Het management stuurt integraal op uitkomsten van de methode
- 3) Duidelijkheid over de rol en aanhaking van externe partners
- 4) Inzicht in het inzetten van generalisten in relatie tot specialisten
- 5) Ruimte voor de professional

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- ICT/Mens Centraal
- Sturing en Regie
- Besparingen

Meer informatie?

Edwin Bak, projectleider Kanteling

edwin.bak@haarlemmermeer.nl

023-5676736

Proeftuin: Sociaal team in Nieuw-Vennep

Doorlooptijd: 2013 en 2014

Wat houdt de proeftuin in?

In een aantal gemeenten is geëxperimenteerd met zogenaamde sociale teams. Deze hebben tot doel er voor mensen een goed (integraal) hulpaanbod komt dat goed aansluit bij de behoeften van de cliënt en de problematiek. Deelnemers aan sociale teams zijn hulpverleners van diverse organisaties. Sociale teams begeven zich meestal in de wijk en richten zich op het vroegtijdig signaleren van individuele problematiek of problematiek in de wijk.

Waar voor de jeugd de basisinfrastructuur in onze wijken en kernen al redelijk op orde is (consultatiebureaus, scholen en opvang, opvoedingsondersteuning, CJG) wordt met het Sociaal team de beschikbaarheid van functies als Wmo ondersteuning, schuldhulpverlening, bijzondere bijstand, werk en inkomen op wijkniveau versterkt. Hierdoor kan een goede coördinatie van de hulpverlening plaatsvinden (één huishouden, één plan) en is er voor de inwoner met (verschillende) hulpvragen één duidelijke toegang, dichtbij huis. Het Sociaal team in Nieuw-Vennep wordt een multidisciplinair team, dat werkt met de frontlijnaanpak (CJG): wrap around care en altijd aansluitend bij eigen kracht en eigen oplossingsrichtingen van de inwoners. Bij zeer complexe ondersteuningsvragen maakt het team gebruik van de expertise pool van specialisten.

Doel

Het doel van de proeftuin Sociaal team is informatie te verzamelen en ervaring op te doen, zodat wij eind 2014 besluiten kunnen nemen over het structureel inzetten van Sociale teams in (delen van) onze gemeente. We starten in 2013 met één proeftuin. Aan de hand van een tussentijdse evaluatie eind 2013 wordt besloten of de proeftuin wordt uitgebreid met nog een team.

Beoogde resultaten

1. Inzicht in de mogelijkheden, effectiviteit, opbrengsten en kosten van het werken in Sociale teams
2. Advies aan directie en bestuur over deze methode van werken en eventuele invoering
3. Een besparing in de proeftuin van tien procent op de kosten op jaarbasis (wordt nader uitgewerkt).
4. De planning voorziet in tussentijdse evaluaties medio en eind 2013. Op basis daarvan wordt de proeftuin mogelijk voortgezet in 2014. Eind 2014 volgt een eindevaluatie.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Inwoners in beeld
- ICT/Mens Centraal
- Sturing en Regie
- Financiering
- Inkoop
- PGB
- Interne veranderingsopgave
- Besparingen

Meer informatie?

Guzelien Hermans, projectleider Sociaal team in Nieuw-Vennep

guzelien.hermans@haarlemmermeer.nl

023-5676797

Proeftuin: Dossier in eigen hand

Doorlooptijd: 2013 (en 2014)

Wat houdt de proeftuin in?

Een van de frustraties in de huidige manier van hulpverlening is de versnippering van informatie. Het ontbreken van een goede informatievoorziening gaat ten koste van de efficiëntie en effectiviteit van de hulpverlening. Het steeds opnieuw (moeten) vertellen van je verhaal is voor inwoners een doorn in het oog. Ook wordt vertrouwen van de inwoners in hulpverlenende organisaties geschaad omdat niet transparant met hun gegevens lijkt te worden omgegaan. Het is op dit moment niet mogelijk om als klant een totaal overzicht van alle geboden hulp te krijgen, waardoor zelfkeuze haast onmogelijk is.

Doel

Doelstelling van de proeftuin Dossier in Eigen hand is te realiseren dat in 2015 elk huishouden, indien gewenst en mogelijk, de beschikking heeft over een eigen virtuele omgeving met volledig beheer over alle eigen gegevens met betrekking tot ondersteuning en vragen. Vanuit deze omgeving moet ook zorg kunnen worden georganiseerd, trekkingsrechten worden beheerd en contact mogelijk zijn met lotgenoten en ervaringsdeskundigen. Dit dossier kan zowel input leveren aan, als gevuld worden door dossiers van de medewerkende organisaties. Het vervangt de andere dossiers voornamelijk niet. Dit past goed bij onze ambities om de inwoners meer eigen verantwoordelijkheid en regie te geven.

De opbouw van het project is gefaseerd. Iedere cyclus leidt tot ervaring, best practices en lessen voor de volgende ronde. In iedere ronde worden doelgroepen, diensten en functies toegevoegd. In de eerste fase werken we nauw samen met het onderwijs. We mikken op een pilot met 75 gezinnen in Nieuw Vennep. Daarnaast wordt er voor de professionals een centraal registratie systeem in het CJG systeem gebouwd. Dit is voor alle betrokken hulpverleners bereikbaar via een beveiligde verbinding via tablet en iedere met internet verbonden pc. Wij monitoren gedurende het project of de cloud aanslaat.

Beoogde resultaten

1. Inzicht in de levensvatbaarheid van deze cloud voorziening;
2. Indien die er is: een web-based omgeving waar huishoudens hun eigen zorgdossier in kunnen bijhouden.
3. De planning is gericht op realisatie in 2015. De eerste fase eindigt in het eerste kwartaal van 2013. Dan wordt besloten of tot een vervolg.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

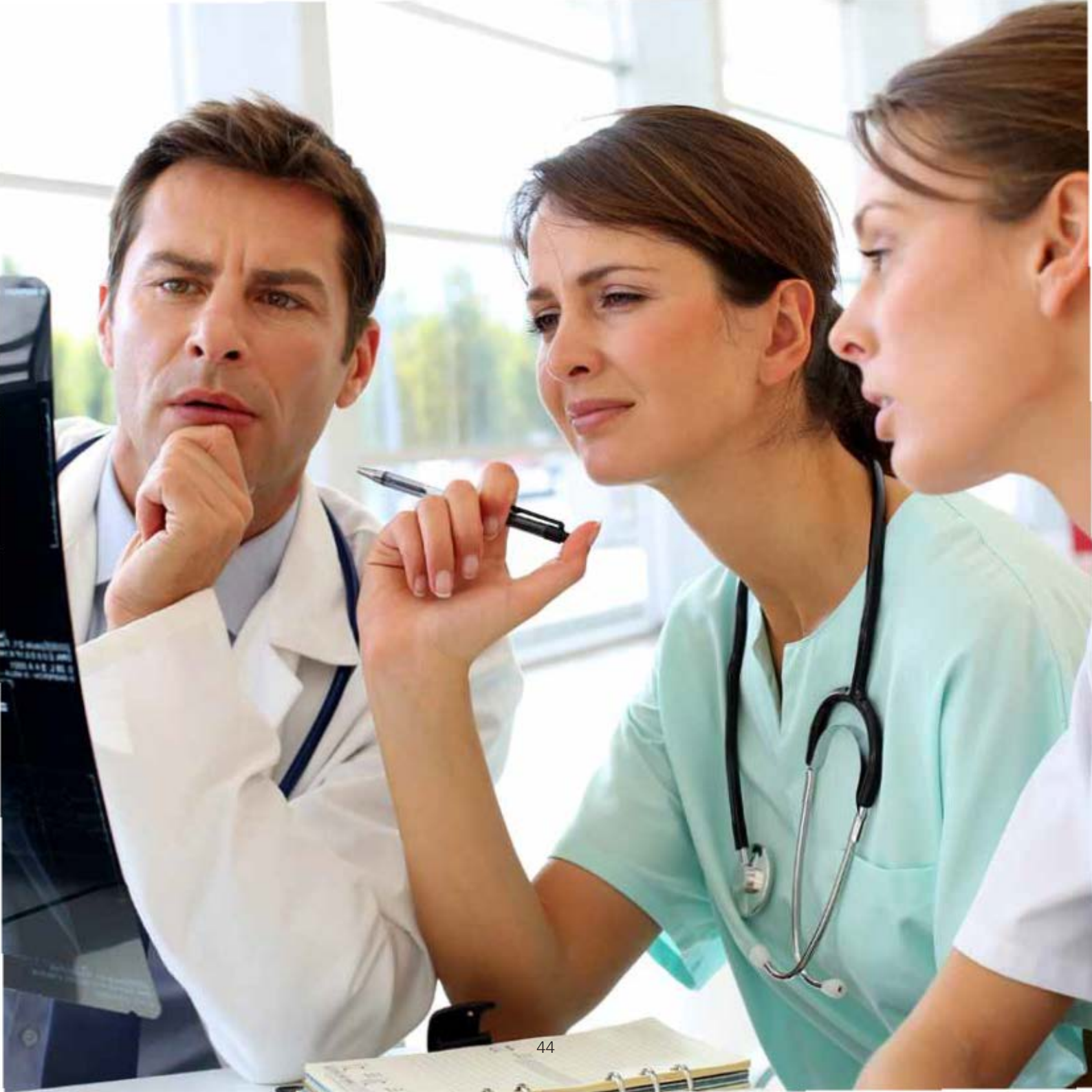
- ICT/Mens Centraal

Meer informatie?

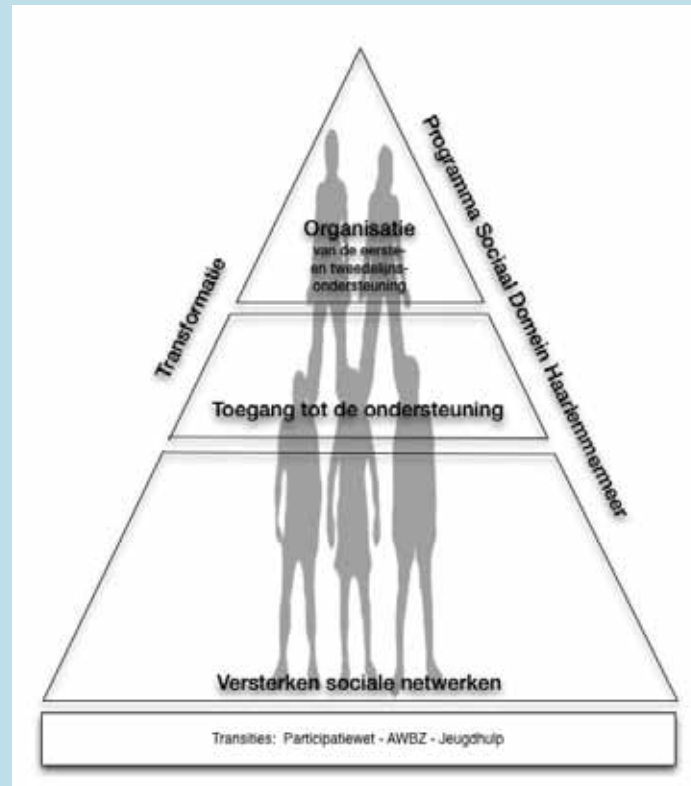
Frans Balendong, projectleider Dossier in eigen hand

frans.balendong@haarlemmermeer.nl

023-5676919

Projecten gericht op de organisatie van de ondersteuning

De organisatie van het sociaal domein kenmerkt zich door een complex geheel aan instanties, hulpverleners, verantwoordingsmechanismen, regels en prikkels die kosten aanjagen en zorgvragen in stand houden. Met de in dit deel beschreven projecten onderzoeken we hoe het anders kan en leveren we de bouwstenen voor een andere manier van organiseren.

Project: Sturing en Regie

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

De ambitie voor de integrale aanpak in het sociaal domein vraagt om een andere manier van sturen. We willen de ondersteuningsvraag van inwoners centraal stellen en daarbij zoveel mogelijk aansluiten bij de sociale voorzieningen en de eigen kracht van onze inwoners. Samen met onze externe partners moeten we de ondersteuning in de eigen omgeving van mensen versterken en moeten we zoeken naar kwaliteitscriteria die zijn gericht op effectieve ondersteuning. Daarnaast moeten we de administratieve last voor professionals beperken zodat zij in de toekomst meer ruimte hebben om zich te richten op hun 'core business'. Sturen op vertrouwen in plaats van op wantrouwen is daarbij het uitgangspunt.

Doel

Het doel van dit project is het verbeteren van de sturingsrelatie met door ons gefinancierde maatschappelijke organisaties. Door perverse prikkels uit het huidige beleid weg te nemen en professionele samenwerking te stimuleren komt de ondersteuningsvraag van onze inwoners in de toekomst vaker centraal te staan. Wij richten ons in dit project op nieuwe manieren van verantwoording waarbij we ernaar streven om prikkels te creëren die het bereiken van de gewenste maatschappelijke uitkomsten stimuleren. Door vaker in te spelen op de gedeelde belangen wordt de relatie tussen gemeente en instellingen meer gelijkwaardig van aard. Het inspelen op gedeelde belangen en het versterken van samenwerkingsverbanden kunnen we duiden door te spreken over 'zachte sturingselementen'. Het wegnemen van perverse prikkels uit het beleid kunnen we duiden door te spreken over 'harde sturingselementen'.

Gevolgen van perverse prikkels	Voorbeelden van gedeelde belangen
<ul style="list-style-type: none"> • Het maximaliseren van het aantal trajecten en het uitputten van de jaarlijkse middelen • Het vermijden van de meest complexe problematiek • Weinig samenwerking opzoeken met andere professionals/organisaties • Het aanhouden van zowel ineffectieve trajecten als overlap tussen verschillende ondersteuningsvormen binnen één gezin 	<ul style="list-style-type: none"> • Duidelijk beeld van de vraag en het daarbij passende aanbod • Het bereiken van inwoners met een ondersteuningsvraag • Efficiënt georganiseerde zorg en ondersteuning • Een zinvolle inzet en opbrengst van registratieverplichtingen

Beoogde resultaten

- een algemene sturingsfilosofie vanuit de gemeente (medio 2013)
- advies over de gewenste invulling van sturingsrelaties in het sociaal domein (eind 2013)

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- PGB
- Inkoop
- Financiering
- Sociaal team
- Kanteling
- Interne veranderingsopgave
- ICT/Mens Centraal
- Besparingen

Meer informatie?

Annelien van Drooge, projectleider Sturing en regie

annelien.van.drooge@haarlemmermeer.nl

023-5676278

Project: Financiering

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Vanuit de ambitie om binnen het sociaal domein de maatschappelijke ondersteuning meer samenhangend en vraaggericht te organiseren, richten we ons niet alleen op de praktische uitvoering maar ook op de onderliggende (financiële) structuren. Waar het project sturing en regie een sturingsfilosofie ontwikkelt ten aanzien van onze maatschappelijke partners, is het project financiering bedoeld om het gemeentelijke financiële (sturings-)model, waaronder de programmabegroting, onder de loep te nemen. Hierin wordt de koppeling tussen budget en beleid gemaakt die de verhouding bepaalt tussen de financiële controle enerzijds en de flexibiliteit in de bekostiging anderzijds.

De wijze waarop het gemeentelijke financiële model is vormgegeven, is bepalend voor de beïnvloedbare financiële ruimte en dus voor de flexibiliteit in de bekostiging. Vanuit de ambities voor de hervorming van het sociaal domein moet er daarom worden gekeken naar de mogelijkheden om het budget over de grenzen van de huidige domeinen in te delen. Op deze manier kan er ook in de uitvoering meer samenhang worden gecreëerd. Anderzijds moet de controlerende functie hierbij niet verloren gaan zodat de beheersbaarheid van de kosten gewaarborgd blijft.

Doel

De doelstelling van dit project is het vormgeven van een financiële structuur voor het sociaal domein, die bijdraagt aan het vergroten van de flexibiliteit, integraliteit en efficiëntie in de organisatie van de ondersteuning.

Beoogde resultaten

- Een gedragen advies met scenario's voor toekomstige financieringsconstructies, gericht op ontschotting en doelmatigheid in de bekostiging en uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning (eind 2013).
- Door de Raad in de vorm van werksessies te betrekken bij het verkennen van toekomstige scenario's, wordt de uitvoerbaarheid en het draagvlak van het advies gewaarborgd.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Sturing en Regie
- Inkoop
- PGB
- Besparingen

Meer informatie?

Annelien van Drooge, projectleider Financiering

annelien.van.drooge@haarlemmermeer.nl

023-5676278

Project: Inkoop

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Gemeenten dienen zelf zorg en re-integratie arrangementen te organiseren voor de (groepen) cliënten die hiervoor in aanmerking komen. Op dit moment wordt zorg ingekocht door het zorgkantoor (AWBZ), zorgverzekeraars (ZVW/Jeugd GGZ), Rijk/VWS (gesloten jeugdzorg), provincie (Jeugdhulp) en gemeente (WMO). Re-integratie wordt ingekocht door de gemeente bij diverse Re-integratiebedrijven. Dit komt uiteindelijk allemaal in handen van de gemeente. In het project Inkoop verkennen wij de mogelijkheden om te komen tot andere, innovatieve manieren van inkoop, gericht op samenhang in het sociaal domein. Het gaat om de vertaling van de visie op het sociaal domein en de beoogde resultaten daarbij in een wijze van inkoop, die daarbij het beste aansluit. Het project levert inzichten op die we gebruiken bij de inkoop in het sociaal domein (zoals re-integratietrajecten, zorg, jeugdhulp etc.).

Inkoop vatten we hier breed op. Ook de inzet van een persoonsgebonden budget, persoonsvolgend budget, vouchersysteem, subsidierelaties, outsourcing of andere manieren van het “organiseren van zorg en ondersteuning” worden in dit project meegenomen.

Doel

Het komen tot een tijdige en (waar mogelijk) integrale inkoop van maatschappelijke ondersteuning in het sociaal domein, alsmede een integrale, periodieke inkoopcyclus.

Beoogde resultaten

- Een bestuurlijke visie op integrale inkoop
- (op termijn) een integrale, periodieke inkoopcyclus van zorg voor het sociaal domein

Samenhang andere projecten en activiteiten

- Sturing en regie
- PGB
- Financiering
- Sociaal team

Meer informatie?

Marga Drewes, projectleider Inkoop
marga.drewes@haarlemmermeer.nl

Project: Persoonsgebonden budget

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Binnen de AWBZ en de Wmo kunnen mensen kiezen tussen Zorg in Natura (ZiN) of een persoonsgebonden budget (PGB). Als men binnen de AWBZ kiest voor ZiN, krijgt men zorg, begeleiding, hulp of voorzieningen via een zorginstelling of leverancier die een contract heeft met het Zorgkantoor. Als men kiest voor een PGB, ontvangt men een geldbedrag waarvan men zelf zorg, begeleiding, hulp en voorzieningen in kan kopen. Dit kan mantelzorg, particuliere zorg en/of professionele zorg zijn. Ook binnen de Wmo kunnen mensen er voor kiezen om de voorziening door de gemeente te laten regelen (ZiN) of om dit zelf te regelen via een PGB.

Doel

In het project PGB verkennen we nut, wenselijkheid en risico's van het persoonsgebonden budget en alternatieven zoals een persoonsvolgend budget of een vouchersysteem. Wij onderzoeken ook de mogelijkheden van een gecombineerd PGB voor re-integratie, Jeugdhulp, begeleiding en Wmo-voorzieningen. Het doel van het project is te komen tot een bestuurlijk standpunt over het al dan niet in stand houden van het PGB en zo ja, in welke vorm.

Beoogde resultaten

- Een aantal uitgewerkte scenario's voor de vormgeving van een persoonsgebonden budget of een variant hiervan (bijvoorbeeld een persoonsvolgend budget of vouchersysteem).
- Implementatie van het gewenste scenario
- Een bestuurlijk standpunt over inzet PGB in het sociaal domein (september 2013)

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Inkoop
- Wegwijs in zorgland
- Perspectief van de cliënt
- Sturing en regie
- Financiering
- Besparingen

Meer informatie?

Tessa Kraemer

t.kraemer@haarlemmermeer.nl

023-5674957

Project: Vervoer

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Inwoners bewegen zich over de grenzen van de eigen gemeente heen naar gespecialiseerde voorzieningen. In de huidige situatie wordt vervoer vanuit individuele of samenwerkende gemeenten en/of individuele instellingen georganiseerd. De verschillende cliëntgroepen worden afzonderlijk vervoerd. Denk hierbij aan leerlingenvervoer, Wmo vervoer, vervoer van AWBZ-cliënten en vervoer naar de Sociale werkvoorziening. Van efficiënt combineren is nu nog geen sprake; door het afzonderlijke vervoer van cliëntgroepen worden inwoners soms over grote afstand vervoerd vanwege noodzakelijke omrijdroutes.

Zoals aangekondigd in de RSA (Regionale Sociale Agenda Amstelland- Meerlanden) wordt er al langer over gesproken dat vervoersstromen efficiënter kunnen worden geregeld en zijn de regio's Amstelland-Meerlanden en Kennemerland voornemens om het gehele doelgroepen vervoer nader te bekijken en te onderzoeken of er slimme combinaties mogelijk zijn tussen het vervoer van en naar dagbesteding, het Wmo vervoer, het leerlingenvervoer en door (boven) regionale afspraken.

Wanneer in de toekomst de functie Begeleiding vanuit de AWBZ naar de gemeente komt, betekent dit dat de gemeente voor het merendeel van de cliënten met dagbesteding ook vervoer moet regelen. De decentralisatie van het AWBZ-vervoer is complex, omdat inwoners uit een gemeente bij meerdere aanbieders, en niet alleen binnen de eigen gemeente, dagbesteding afnemen. Zorgaanbieders hebben vaak meerdere dagbesteding locaties, die ieder cliënten ontvangen uit meerdere gemeenten. Vooral de sectoren GGZ en GZ (gehandicaptenzorg) zijn (boven)regionaal georganiseerd.

Doel

We willen betere, efficiëntere en effectievere vervoersarrangementen realiseren.

Beoogde resultaten

- Een inventarisatie van de bestaande vervoersarrangementen (Wmo-vervoer, leerlingenvervoer, AWBZ vervoer) in de regio's Amstelland-Meerlanden en in de regio Kennemerland
- Een aanbeveling voor het beter en efficiënter inrichten van collectief vervoer van verschillende doelgroepen.
- Een (boven) regionaal gedragen strategie doelgroepenvervoer met een concreet stappenplan.
- Een bestuurlijk vastgesteld uitvoeringsplan doelgroepenvervoer (juni 2013)
- Mogelijk: een vervolg met een proeftuin integraal/regionaal vervoer

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Inwoners in beeld (levert inzicht in doelgroepen sociaal domein)
- Financiering
- Sturing en regie
- Begeleiding AWBZ naar Wmo
- Besparingen
- Perspectief van de cliënt

Meer informatie?

Caroline van de Vijver – Guldenmond, projectleider Vervoer

caroline.van.de.vijver@haarlemmermeer.nl

023-5674294

Tessa Kraemer, projectleider Vervoer

t.kraemer@haarlemmermeer.nl

023-5674957

Project: ICT/MensCentraal

Doorlooptijd: 2013 en 2014

Wat houdt het project in?

In Nederland wordt de publieke dienstverlening door een groot aantal, relatief autonome dienstverleners aangeboden. Al deze dienstverleners hebben eigen wet- en regelgeving om uit te voeren, eigen beleid, een eigen organisatie-inrichting met taken en verantwoordelijkheden, eigen processen, informatie en systemen. Een van de gevolgen is dat de overheidsdienstverlening minder effectief is dan zou kunnen. Maatschappelijke doelen worden niet gehaald. De diensten die geleverd worden zijn gewenst, maar ze zijn niet gekoppeld. Daardoor is de juiste dienstverlening vaak te laat, waardoor problemen onnodig groot worden. Dit project speelt in op dit informatie- en verbindingsvraagstuk door zich te richten op de informatie-uitwisseling tussen de professionals.

MensCentraal is een manier van samenwerken. Het zorgt ervoor dat ketenpartners zoals de Sociale Dienst, UWV, het WMO-loket, of het Veiligheidshuis op de hoogte zijn van het verloop van elkaars dienstverlening. Met Mens Centraal weten verschillende dienstverleners precies wie welke dienstverlening is gestart. En wat de resultaten zijn. MensCentraal omvat:

- een visie op het realiseren van gezamenlijke overheidsdoelstellingen;
- hulpmiddelen om de benodigde samenwerking van de grond te krijgen en;
- een ICT-systeem om de samenwerking te ondersteunen en te bestendigen.

In 2013 wil de cluster Sociale Dienstverlening zijn nieuwe werkprocessen mogelijk maken binnen de omgeving van MensCentraal (fase 1). We kunnen ook op locatie de ICT-omgeving benaderen, waardoor we flexibeler zijn in het contact met de inwoners (huisbezoeken, buurtcentra of op het raadhuis/servicecentra) en tegelijkertijd de administratieve last van professionals verlagen. Zodra partners zijn aangehaakt kan een completer en integraal klantbeeld worden gegenereerd en maatwerkondersteuning worden gerealiseerd (fase 2). Ook kunnen we integrale plannen op stellen en de acties die daaruit volgen bij aangesloten partners uit te zetten. In een later stadium wordt een portal voor inwoners gerealiseerd om hun eigen ondersteuning te kunnen registreren (fase 3).

Doel

- Het bewerkstelligen van meer samenhang tussen en inzicht in de informatie van partners in het sociaal domein
- Verlagen van de bureaucratische last voor professionals
- Het creëren van een integraal klantbeeld
- Meer regie voor inwoners op de eigen ondersteuning

Beoogde resultaten

- Een voor professionals eenduidig hanteerbare ICT omgeving die procesbegeleiding, signalering en ondersteuning mogelijk maakt en inzicht geeft op wat er gebeurt op gezins/huishoudens/systeem niveau.
- SDV werkt vanaf 2014 in Mens Centraal
- Partners werken ook zo spoedig mogelijk (wij streven naar 2015) in Mens Centraal

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Dossier in eigen hand
- Sociaal team
- Kanteling

Meer informatie?

Edwin Bak, programmasecretaris

edwin.bak@haarlemmermeer.nl

023-5676736

Overige projecten en activiteiten

Project: Inwoners in beeld

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Bij de toekomstige uitvoering van de Participatiewet, AWBZ en Jeugdhulp streven wij naar een samenhangende, integrale inrichting van het sociale domein om inwoners van Haarlemmermeer die gebruik (moeten) maken van regelingen binnen het sociaal domein, optimaal te kunnen ondersteunen. In 2013 organiseren wij proeftuinen om nieuwe ideeën, inzichten en werkwijzen voor een toekomstig sociaal domein in de praktijk te testen. Ook voor de inkoop van de benodigde re-integratiearrangementen en ondersteuning, streven wij naar een naadloos op elkaar aansluitend en integraal aanbod. Om dit alles te bewerkstelligen is het van belang een zo scherp mogelijk beeld te hebben van de verschillende bewonersgroepen en hun behoeften, nu en in de toekomst.

Doel

Inzicht krijgen in:

- De samenstelling en diversiteit van de bewoners van Haarlemmermeer binnen het sociale domein en zicht op de regionale context en samenwerking, nu en in de toekomst
- De behoeften van, en de ontwikkelingen en trends tussen, bewonersgroepen

Beoogde resultaten

- Overzicht van de samenstelling van de huidige inwoners die gebruik maken van de diverse regelingen die binnen het sociaal domein van toepassing zijn
- Kennis van ontwikkelingen en trends die als noodzakelijke input dienen voor de inrichting van het Sociaal Domein en (toekomstige) regionale samenwerking
- Een eenduidige werkwijze waarop de benodigde data worden geregistreerd en opgeslagen
- Bijdrage leveren aan het ontwikkelen van een duurzaam instrumentarium, waarmee zowel data voor de korte termijn en lange termijn op de verschillende niveaus (systeem / transitie/ wijk en transformatie) kunnen worden gegenereerd.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Transitieprojecten
- ICT/ Mens centraal
- Perspectief van de cliënt
- Voorzieningen in beeld

Meer informatie?

Beatrijs Aukema, projectleider Inwoners in beeld

b.aukema@haarlemmermeer.nl

023-5676753

Project: Perspectief van de cliënt

Doorlooptijd: 2013

Wat houdt het project in?

Ten behoeve van de decentralisatie van taken vanuit de AWBZ naar de Wmo is het van belang om meer inzicht te krijgen in het huidige aanbod aan dagbesteding. Cliënten maken vaak gebruik van dagbesteding over gemeentegrenzen heen. Het ligt daarom voor de hand een inventarisatie op het niveau van de regio's Amstelland-Meerlanden en Kennemerland uit te voeren. Daarnaast willen we inzicht verkrijgen in het perspectief van de cliënt zelf: is deze tevreden met het huidige aanbod van begeleiding en dagbesteding? Wat zou men graag anders zien?

Binnen de zogenaamde Uitvoeringsregeling subsidie regionale projecten Zorg en Welzijn Noord-Holland 2011 hebben we een subsidie van € 65.000 ontvangen voor het project Perspectief van de Cliënt.

Doel

Het doel van dit project is inzicht verkrijgen in het aanbod van dagbesteding en begeleiding, het perspectief van de cliënten zelf op het huidige aanbod en de mogelijkheden voor vernieuwing en het efficiënter organiseren van de dagbesteding wanneer deze naar de gemeente komt.

Beoogde resultaten

Inzicht in:

- de groep cliënten die straks, als de decentralisatie van Begeleiding en Kortdurend Verblijf doorgaat, naar gemeenten komt;
- het formele en informele aanbod van dagbesteding en de mogelijkheden voor vernieuwing en efficiënter organiseren van het aanbod;
- de motieven van afnemers van PGB vs. afnemers van Zorg in Natura (ZiN).

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Begeleiding AWBZ naar Wmo
- Inkoop
- Inwoners in Beeld
- Voorzieningen in Beeld
- Vervoer
- Persoonsgebonden budget

Meer informatie?

Caroline van de Vijver – Guldenmond, projectleider Perspectief van de cliënt

caroline.van.de.vijver@haarlemmermeer.nl

023-5674294

Tessa Kraemer, projectleider Perspectief van de cliënt

t.kraemer@haarlemmermeer.nl

023-5674957

Projecten: Communicatie en Participatie

Doorlooptijd: 2013-2015

Wat houden de projecten in?

Het programma sociaal domein gaat over verandering. Bij verandertrajecten zijn communicatie en participatie kritische succesfactoren. Communicatie een middel om onze inwoners, ondernemers, professionals, externe partners en de interne organisatie tijdig en inhoudelijk op een juiste manier te informeren over de transities en de bestuurlijk vastgestelde hervormingsagenda voor het sociale domein.

Participatie is gericht op en actieve betrokkenheid van maatschappelijke partners en bewoners. De kwaliteit van onze activiteiten neemt toe door de specifieke kennis, wensen, behoeften, ideeën en problemen van de inwoners te betrekken. Communicatie en participatie dragen bovendien bij aan het draagvlak voor en daarmee de effectiviteit van beleid. Beiden zijn voor de transformatie opgave noodzakelijk. Participatie heeft overigens ook een wettelijk fundament: de gemeente is verplicht om de formele participatie organen.

Doel

- Het zo effectief mogelijk inzetten van communicatie en participatie om de gewenste hervormingen in het sociale domein te realiseren.
- Het informeren van de verschillende doelgroepen over de (gevolgen van de) transities en de bestuurlijke ambities voor het sociale domein.
- Het betrekken van bewoners, maatschappelijke organisaties en anderen om de kwaliteit van onze activiteiten te vergroten, nieuwe ideeën op te doen en bij te dragen aan het versterken van de sociale netwerken van onze inwoners.
- Het creëren van draagvlak bij de verschillende doelgroepen voor de (gevolgen van de) transities en de bestuurlijke ambities voor het sociale domein.
- Het zo goed en actief mogelijk vorm geven van zowel de formele als de informele participatie van onze inwoners.
- Het (samen met onze participatieorganen) komen tot een voorstel voor een vorm van participatie die past bij de ambities en hervormingsagenda voor het sociaal domein

Beoogde resultaten

- De doelgroepen hebben voldoende inzicht in en kennis van de (gevolgen van de) transitie in het sociale domein;
- De doelgroepen hebben voldoende inzicht in en kennis van de bestuurlijk vastgestelde ambities voor het sociale domein;
- Er is bij de doelgroepen (voldoende) draagvlak voor de gewenste hervormingen
- Een voorstel voor een nieuwe/andere vorm van participatie die past bij de ambities voor het sociaal domein.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Transitieprojecten
- Transformatie
- Interne verandering

Meer informatie?

Edwin Bak, programmasecretaris

edwin.bak@haarlemmermeer.nl

023-5676736

Project: Besparingen

Doorlooptijd: 2013-2015

Wat houdt het project in?

De transities in het sociaal domein gaan gepaard met forse bezuinigingen. Deze waren al fors en door het kabinet Rutte II zijn nog meer bezuinigingen aangekondigd. De gevolgen zijn nog niet helder en worden in de komende tijd in kaart gebracht. Eerder al heeft de gemeenteraad bij de programmabegroting 2011-2014 een zogenaamde Behoedzaamheidsreserve ingesteld, om ongewenste negatieve gevolgen van bezuinigingen te beperken. In het programma sociaal domein gaan we op zoek naar alternatieve manieren om tegen lagere kosten een kwalitatief goede maatschappelijke ondersteuning te realiseren. Daarbij is het van belang om rekening te houden met de meest kwetsbare mensen in onze gemeente. De activiteiten die wij daarvoor ondernemen worden gecoördineerd vanuit het project Besparingen.

Doel

Een voorstel voor / advies aan het bestuur om bezuinigingen te realiseren, met daarin een aantal scenario's en keuzemogelijkheden. Het advies dient inzicht te geven in de mogelijkheden om bezuinigingen te realiseren, met daarbij een behorende planning en uitvoeringsvoorstel. Daarbij onderscheiden we de volgende niveaus:

- 1) Besparingen door anders te organiseren en tegengaan van perverse prikkels.
De opbrengsten op dit niveau moeten geleverd worden door de projecten en proeftuinen uit dit plan van aanpak. Het kan gaan om besparingen in onze eigen interne organisatie, als ook besparingen die gerealiseerd worden door onze partners en zich vertalen in de samenwerkingsrelaties tussen gemeente en partners in het sociaal domein.
- 2) Besparingen door anders te financieren.
Hierbij gaat het om ontschotten en efficiënter inzetten van budgetten, zowel intern als extern.
- 3) Besparingen door het maken van inhoudelijke keuzes.
Op dit niveau gaat het niet alleen om zaken niet doen, maar ook het zoeken van alternatieve manieren om de gewenste maatschappelijke doelen te bereiken met minder middelen. We doen dit onder andere door het organiseren van zogenaamde "schaarstedebatten" en kerntakendiscussies.

Beoogde resultaten

- Inventarisatie van de feiten: doelgroepen, voorzieningen, kosten, bezuinigingen, m.a.w. nadere analyse van de bezuinigingsopgave.
- Inzicht in de besparingsmogelijkheden door de toegang, organisatie en financiering van het sociaal domein anders vorm te geven.
- Inzicht in de besparingsmogelijkheden op het gebied van collectieve en maatwerkvoorzieningen.
- Voorstellen aan het bestuur met (bij voorkeur) scenario's en keuzemogelijkheden.

Samenhang met andere projecten en activiteiten

- Sturing en regie
- Financiering
- Inkoop en PGB
- Sociaal team
- Vervoer
- ICT/Mens Centraal

Meer informatie?

Alexander van Mazijk, programmamanager

alexander.van.mazijk@haarlemmermeer.nl

023-5676286

De veranderopgave

Met de uitvoering van in dit plan van aanpak genoemde projecten geven wij invulling aan onze ambities voor de hervormingen in het sociaal domein. Naast de projectmatige aanpak van een aantal centrale thema's voeren we diverse activiteiten uit die minder goed te vatten zijn in projectplannen, maar die wel van belang zijn voor de realisatie van onze ambities. Twee activiteiten worden hier nader toegelicht.

Interne veranderopgave

In de nota sociaal domein heeft het college benadrukt dat de hervormingen in het sociaal domein vooral ook veel vragen van de gemeentelijke organisatie en haar bestuur. De hervormingen vragen een nieuwe manier van werken en organiseren. We moeten onze organisatie en financiën ontschotten en onze werkprocessen anders inrichten. Onze medewerkers moeten we ruimte bieden en zij moeten leren anders te kijken naar onze inwoners en naar hun eigen rol. Het denken en handelen vanuit de vier toetsstenen (ruimte voor de professional, nabijheid, eigen kracht en ontschotting) vraagt om een aanzienlijke verandering van cultuur, houding en gedrag. We luisteren daarbij naar de feedback die we van onze inwoners en maatschappelijke partners krijgen.

Activiteiten (niet uitputtend):

- Interne bijeenkomsten gericht op gezamenlijke visie- en beeldvorming en draagvlak voor verandering.
- Bijeenkomsten met maatschappelijke partners om de dialoog aan te gaan over de rol die de gemeente in de toekomst kan of zou moeten vervullen (regievoerder, opdrachtgever etc.)
- Het maken van nieuwsbrieven
- Het organiseren van proeftuinen
- Het maken van verbindingen tussen “basis op orde” en ambities voor de toekomst bij cluster sociale dienstverlening.
- Het opstellen van toekomstscenario's over de rol en organisatie van de gemeente in het sociaal domein vanaf 1 januari 2015.

Regionale samenwerking

Op het gebied van in elk geval de jeugdhulp moeten wij uiterlijk eind 2013 besluiten nemen over de regionale samenwerking. Onze gemeente kan in het sociaal domein veel zelf organiseren en laten uitvoeren. Naar verwachting hoeven we slechts voor een heel klein deel van de taken afspraken te maken met andere gemeenten. Te denken valt aan jeugdbescherming en jeugdreclassering, pleegzorg en dure residentiële zorg. Veel regio's verkennen waar mogelijkheden tot samenwerking liggen. Dit gebeurt meestal in de voor de hand liggende regionale verbanden. Haarlemmermeer vormt op zichzelf al een regio, met twee grote kernen en een twintigtal kleine kernen in landelijk gebied. Onze inwoners bewegen over de gemeentegrenzen heen naar omliggende gemeenten voor werk, onderwijs, zorg en cultuur, maar er is daarbij niet sprake van een preferente regio.

Wij nemen de inwoners en hun vragen als vertrekpunt en voeren regie op de toegankelijkheid en de kwaliteit van het aanbod. Vragen die wij ons daarbij stellen: welke vraag bestaat er bij onze inwoners, welk zorg- en ondersteuningsaanbod is daarvoor nodig, binnen en buiten de gemeentegrenzen, hoe sturen wij op de toegang en kwaliteit van dit aanbod, welke aanbieders kunnen daarin voorzien en zijn in staat om de omslag te maken naar een meer integrale en lokale aanpak? En uiteraard de vraag: voor welk aanbod is eventueel bovenlokale samenwerking nodig en met welke gemeenten kan dat aanbod het beste georganiseerd worden. Dat kan betekenen dat wij voor taken/aanbod met verschillende gemeenten afspraken maken in de toekomst. Wij gaan er daarbij vanuit dat onze gemeente in de nabije toekomst zelf als centrumgemeente optreedt. Onze Haarlemmermeer is immers een van de grote gemeenten in de Metropoolregio Amsterdam (naast Amsterdam, Almere, Zaanstad en Haarlem), die een regierol heeft in de (sub)regio.

We kiezen voor lokale samenhang en lokaal maatwerk (dichtbij en integraal). Daarom kiezen we hoe dan ook voor een lokale *uitvoering* van deze taken, ook als het nodig is om bepaalde taken regionaal of zelfs bovenregionaal te organiseren. Voor de *organisatie* van taken geldt: lokaal wat lokaal kan, regionaal waar het nodig is of meerwaarde heeft. En ook als we zaken regionaal organiseren, zorgen we zoveel als mogelijk voor een lokale uitvoering.

Deel 3 Overige zaken

Risico's

De transities bieden ons de kans om noodzakelijke veranderingen te realiseren in het domein van de maatschappelijke ondersteuning. Dat is een ingewikkelde opgave die gepaard gaat met een aantal risico's. De belangrijkste noemen wij hier onder.

Risico: onvoldoende middelen	Beheersmaatregel
De financiële omvang van de nieuwe taken is groot en de bezuinigingen zijn fors.	Zie de toelichting bij het project Besparingen. De raad heeft een Behoedzaamheidsreserve ingesteld.
De AWBZ begeleiding en de Jeugdhulp zijn voorbeelden waarbij is gebleken dat zich onverwachte groei kan voordoen. Financiële aspecten worden vaak geleidelijk of pas na enige tijd zichtbaar.	Volgt. Overleg met F&A en CC.
Met stelselwijzigingen en organisatorische veranderingen kunnen zich frictiekosten voordoen. Het Rijk compenseert transitiekosten maar deze compensatie is onvoldoende voor alle inspanningen die nodig zijn om de transities te realiseren.	De ambtelijke organisatie moet prioriteit geven aan het programma sociaal domein. Dat betekent dat andere zaken soms uitgesteld moet worden of niet worden gedaan. De raad heeft een Behoedzaamheidsreserve ingesteld.

Risico: stapelingseffecten voor onze inwoners	Beheersmaatregel
De grootste effecten van de bezuinigingen worden verwacht bij huishoudens met één of meerdere bijstandsuitkeringen of die te maken hebben met meervoudige problematiek. Naast directe effecten op het inkomen door een lagere uitkering en toeslagen, zijn er ook effecten aan de uitgavenkant voor gezinnen, zoals extra of hogere eigen bijdragen bij verschillende voorzieningen. Voor de gemeente zelf betekenen de stapelingseffecten een aanvullend risico omdat die kunnen leiden tot een stijging van de zorgvraag.	In het voorjaar van 2012 hebben de G4, G32 en het rijk gezamenlijk een onderzoekopdracht geformuleerd. Bij het monitoren van stapelingseffecten gaat het nadrukkelijk niet alleen om de transities, maar ook om andere maatregelen van het kabinet die mogelijk "stapelen" bij een aantal kwetsbare groepen. Zie ook het project Besparingen.

Risico: beperkte beleidsvrijheid	Beheersmaatregel
Er is een risico dat de uiteindelijke wetsvoorstellen gepaard gaan met voorwaarden die onze beleidsvrijheid inperken. Zo kan ons worden opgelegd met wie we moeten samenwerken, kunnen budgetten alsnog worden geormerkt en kunnen eisen worden gesteld aan kwaliteit of rechtmatigheid.	In het programma sociaal domein wordt gezocht naar de mogelijkheden om te ontschotten, ook als het Rijk ons daartoe de instrumenten niet aanreikt.
Risico: incidenten	Beheersmaatregel
Ruimte geven aan de professionals bieden, betekent een andere manier van sturen. Risico's op incidenten blijven. We moeten voorkomen dat die leiden tot nieuwe protocollen en regeldrift.	Raad, college, ambtenaren en externe partners moeten in gesprek blijven. Wij proberen te leren van andere typen organisaties met vergelijkbare vraagstukken.
Risico: organisatie niet op orde	Beheersmaatregel
Een succesfactor voor het realiseren van onze ambities is de kwaliteit die wijzelf leveren als overheid. Wij moeten het goede voorbeeld geven en dat vraagt veel van onze organisatie.	De reorganisatie van de cluster Sociale dienstverlening vindt plaats in nauwe samenhang met het programma sociaal domein. Zie ook Sturing, Financiering en Interne veranderingsopgave.

Bestuurlijke kalender 2013-2014

2013	Bestuurlijk product	Kwartaal
	Informatieve bijeenkomst plan van aanpak sociaal domein (raad)	1 ^e
	Kwartaalbrief programma sociaal domein (raad)	1 ^e
	Informatieve bijeenkomst wijzigingen AWBZ en Participatiewet (raad)	2 ^e
	Vaststellen functioneel ontwerp Jeugdhulp (college)	2 ^e
	Vaststellen beleidskeuzes Participatiewet en dagbesteding AWBZ (raad)	2 ^e
	Voortgangsnota programma (college / raad)	2 ^e
	Vaststellen verordeningen Participatiewet (raad)	3 ^e
	Kwartaalbrief programma sociaal domein (raad)	3 ^e
	Informatieve bijeenkomst programma sociaal domein (raad)	3 ^e
	Vaststellen afspraken regionale samenwerking Jeugdhulp (college)	4 ^e
	Kwartaalbrief programma sociaal domein (raad)	4 ^e
	Informatieve bijeenkomst programma sociaal domein (raad)	4 ^e

2014	Bestuurlijk product	Kwartaal
	Informatieve bijeenkomst programma sociaal domein (raad)	1 ^e
	Voortgangsnota programma (college / raad)	1 ^e
	Vaststellen beleidskeuzes Wmo, begeleiding en verzorging AWBZ (raad)	2 ^e
	Vaststellen verordeningen Jeugdhulp (raad)	2 ^e
	Kwartaalbrief programma sociaal domein (raad)	2 ^e
	Informatieve bijeenkomst programma sociaal domein (raad)	2 ^e
	Kwartaalbrief programma sociaal domein (raad)	3 ^e
	Informatieve bijeenkomst programma sociaal domein (raad)	3 ^e
	Vaststellen verordeningen AWBZ/Wmo (raad)	3 ^e
	Vaststellen meerjarig beleidskader 2015-2019 Jeugdhulp (raad)	3 ^e
	Kwartaalbrief programma sociaal domein (raad)	4 ^e
Informatieve bijeenkomst programma sociaal domein (raad)	4 ^e	

Bijlage: afkortingen en begrippen

AM	Regio Amstelland de Meerlanden
AMK	Algemeen Meldpunt Kindermishandeling
BJZAA	Bureau Jeugdhulp Agglomeratie Amsterdam
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (Kennemerland)
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
jGGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
KAM	Regio Kennemerland & Amstelland Meerlanden
LPAO	Lokaal Platform Arbeidsmarkt en Onderwijs
LVB	Licht verstandelijke beperking
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg (passend onderwijs)
PGB	Persoonsgebonden budget
PVB	Persoonsvolgend budget
RSA	Regionale Sociale Agenda (provincie Noord-Holland)
SHG	Steunpunt Huiselijk Geweld
SOM	Somatische zorg
SRA	Stadsregio Amsterdam
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSP	Werkgeversservicepunt
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
WWNV	Wet werken naar vermogen (nu: Participatiewet)
ZiN	Zorg in Natura (i.t.t. PGB)
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zorgzwaartepakket

